

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 17 октомври 2016 г.
(OR. en)

13026/16

CFSP/PESC 796
PE 99
COPS 292

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

№ предх. док.: 12898/16

Относно: Доклад за ОВППС – Нашите приоритети през 2016 г.

Приложено се изпраща на делегациите „Доклад за ОВППС – Нашите приоритети през 2016 г.“, одобрен от Съвета на 17 октомври 2016 г.

Доклад за ОВППС – Нашите приоритети през 2016 г.

Въведение

Върховният представител представи пред Европейския съвет от юни 2016 г. глобална стратегия за външната политика и политика на сигурност на ЕС. Втората половина на 2016 г. е посветена на последващите действия и изпълнението в приоритетните области, определени в глобалната стратегия на ЕС, а именно: изграждането на устойчивост и интегриран подход към конфликтите и кризите, сигурността и отбраната и укрепването на връзката между вътрешните и външните политики, като се обърне внимание на миграцията и на борбата с тероризма. Работата по изпълнението на стратегията се осъществява през октомври 2016 г. въз основа на пътната карта за изпълнение на ВП/ЗП и заключенията на Съвета. Увеличават се и усилията в областта на комуникацията и публичната дипломация, а също и усилията за повишаване на обществената устойчивост срещу манипулирането на информация от трети страни и срещу антиевропейски послания, за да се достигне до гражданите на ЕС и гражданите на трети страни.

През 2016 г. ОВППС се съсредоточава преди всичко върху търсенето на решения на остри кризи в съседните на ЕС държави, като същевременно се закрилят и защитават правата на човека, както и върху изграждането и укрепването на мира и стабилността в световен мащаб, включително посредством мисии и операции по линия на ОПСО. На изток нарушаването на международното право от страна на Русия и дестабилизирането на Украйна, наред с продължителните конфликти в широкия Черноморски регион, са предизвикателство за самата същност на европейския ред в областта на сигурността. На юг усилията ще продължат да бъдат насочени към слагане край на конфликта в Сирия. Наред с това, че задълбочава регионалната нестабилност и несигурност, кризата в Сирия оказва въздействие и върху ЕС във вътрешен план – не само като основен риск за сигурността, но и по отношение на масовото движение на хора, търсещи безопасност.

ЕС ще се съсредоточи и върху постигането на напредък по положителните промени, като например в Иран, където Съюзът ще продължи работата си по изпълнението на съвместния всеобхватен план за действие (СВПД) и възобновяването на двустранните отношения. Сред другите приоритети е постигането на напредък в дейността на ЕС в Либия. Въз основа на активната роля, която ЕС вече играе в Африка, Съюзът ще продължи да укрепва мира и устойчивостта, включително посредством мисии и операции по линия на ОПСО. Наред с това ЕС ще продължи да развива работещи партньорства в Централна и Югоизточна Азия, както и да подхранва ключовите трансатлантически отношения. Конференцията за Афганистан, която се проведе в Брюксел през октомври 2016 г., беше важна възможност за укрепването на мира, стабилността и сигурността. ЕС ще продължи да работи с ООН, като отчита значението на една международна система, основана на многостранни отношения.

За да отрази всеобхватния подход, настоящият доклад включва, когато е подходящо, препратки към политики и инструменти, които не са част от ОВПСС.

ГЕОГРАФСКИ АСПЕКТ

ЕВРОПА И ЦЕНТРАЛНА АЗИЯ

Източното съседство и Източното партньорство

Демократичният, стабилен и проспериращ регион на източното съседство ще продължи да бъде приоритет за ЕС. Подходът на ЕС към Източното партньорство ще продължи да се основава върху принципите, договорени на срещата на върха в Рига през 2015 г. и определени в прегледа на европейската политика за съседство (ЕПС). ЕС ще се стреми да поддържа приобщаващия характер на многостранното сътрудничество в рамките на Източното партньорство. На срещата на министрите от Източното партньорство през май 2016 г. беше обсъдена необходимостта от продължаване на реформите и от стабилност в региона с оглед на подготовката на следващата среща на върха през 2017 г.

В отношенията си с Грузия, Република Молдова и Украйна, ЕС ще продължи да се съсредоточава върху изпълнението на съответните споразумения за асоцииране (СА), което ще спомогне за канализиране на процесите на реформи в тези страни. Споразуменията за асоцииране с Грузия и Република Молдова влязоха в сила на 1 юли 2016 г.; споразумението за асоцииране с Украйна се прилага на временна основа.

Либерализираният визов режим с Република Молдова, който вече е факт, ще бъде важен и осезаем знак за ползите от асоциирането с ЕС. През първата половина на 2016 г Комисията представи законодателни предложения за премахване на изискването за визи за граждани на Грузия и Украйна, притежатели на биометрични паспорти, след като беше потвърдено, че тези държави успешно са изпълнили всички критерии, заложиени в съответните им планове за действие за либерализиране на визовия режим.

В отношенията си с източните партньори, които не желаят сключването на споразумения за асоцииране – Армения, Азербайджан и Беларус – ЕС ще развива привлекателни и взаимноизгодни алтернативи, въз основа на общи ценности и на основни принципи на ЕС, с цел насърчаване на всеобхватно сътрудничество и на процеси на трайни реформи в източноевропейските държави партньори.

Икономическото положение на **Украйна** е до голяма степен стабилизирано благодарение на международната подкрепа и на подкрепата от страна на ЕС. Поставено беше началото на внушителен набор от реформи, но са необходими непрекъснати усилия, за да се осигури тяхното осъществяване и устойчивост, особено по отношение на прилагането на принципите на правовата държава, борбата с корупцията и създаването на благоприятна среда за чуждестранните инвестиции. ЕС ще продължи да насърчава институционалните промени, модернизирането и стабилизирането в Украйна чрез редовен политически диалог на високо равнище и своевременно прилагане на програмите по линия на Европейския инструмент за съседство (ЕИС). Сътрудничеството в областта на енергетиката ще продължи, включително преговорите по меморандум за разбирателство за стратегическо партньорство в сферата на енергетиката. Годишната среща на върха между ЕС и Украйна, както и провеждането на Съвета за асоцииране по-късно тази година ще дадат допълнителен тласък на политическото асоцииране и икономическата интеграция на Украйна с ЕС.

ЕС ще продължи да подкрепя дипломатическите усилия в рамките на „нормандския формат“ и на Тристранната контактна група за пълното прилагане на споразуменията от Минск от 2014 и 2015 г., както и да предоставя финансова и нефинансова помощ за Специалната мисия на ОССЕ за наблюдение в Украйна. ЕС ще продължи ангажираността си към политиката на непризнаване на незаконното анексиране на Крим и Севастопол, което доведе и до ограничителни мерки срещу Русия. ЕС ще остане отворен за всякакви контакти, насочени към конструктивното разрешаване на търговските проблеми (включително ответните мерки, предприети от Русия срещу Украйна), въпреки че тристранните преговори между ЕС, Украйна и Русия по изпълнението на задълбоченото и всеобхватно споразумение за свободна търговия (ЗВСТ) между ЕС и Украйна приключиха без успех през декември 2015 г. Продължават тристранните разговори по въпросите на природния газ в контекста на зимния пакет.

Политическата нестабилност в **Република Молдова** през 2015 г. е основна пречка за цялостен напредък по програмата за реформи. През 2016 г. Република Молдова възстанови своята, макар и крехка, стабилност с назначаването на ново правителство през януари. ЕС ще продължи да следи отблизо ситуацията, както е предвидено в заключенията на Съвета от февруари 2016 г., като се съсредоточи върху така необходимите ключови реформи. ЕС остава готов да подпомага Република Молдова, включително чрез техническо съдействие и подкрепа за проекти, като например мисии за партньорска проверка и съветници на високо равнище. ЕС запазва и ангажимента си за подкрепа за териториалната цялост на Република Молдова в международно признатите ѝ граници, както и за по-нататъшна подкрепа за процеса по уреждането на въпроса за Приднестровието и за предприетите от ОССЕ усилия в това отношение.

През октомври 2016 г. в **Грузия** бяха проведени парламентарни избори. ЕС приветства парламентарните избори в Грузия, които като цяло преминаха по мирен и организиран начин. С изключение на някои инциденти в близост до или в самите избирателни секции, в предварителната оценка на мисията за наблюдение на избори на ОССЕ/БДИПЧ се констатира, че изборите са проведени в условията на състезателност, при добра организация и при зачитане на основните свободи. ЕС очаква да работи с демократично избрания нов парламент и с правителството след приключване на изборния процес и призовава всички народни представители, избрани в новия парламент, към съвместна работа в интерес на Грузия. ЕС ще продължи да подкрепя усилията на Грузия за преодоляване на последствията от конфликта в грузинските отцепнически региони Абхазия и Южна Осетия, включително чрез дейностите на наблюдателната мисия на ЕС и на специалния представител на ЕС (СПЕС) за Южен Кавказ и за кризата в Грузия. Съюзът ще остане твърдо ангажиран с политиката на подкрепа за суверенитета и териториалната цялост на Грузия в рамките на нейните международно признати граници.

Акцентът в отношенията на ЕС с **Армения** е върху договарянето на ново рамково споразумение, което да осигури нов тласък за активизирането на нашите двустранни отношения. Освен това ще бъдат договорени нови приоритети на партньорството, които да заменят остарелия план за действие по линия на ЕПС. След проведения миналата година конституционен референдум за Армения е важно да въведе новия Изборен кодекс и да изпълни всички препоръки на ОССЕ и Съвета на Европа достатъчно време преди следващите парламентарни избори през 2017 г. Като основен донор, ЕС ще даде своя принос за покриването на по-голямата част от финансовата тежест във връзка с предстоящите парламентарни избори.

Диалогът между ЕС и **Азербайджан** ще има за цел започването на преговори за ново всеобхватно споразумение. Въпреки че е отбелязан известен напредък в областта на правата на човека в страната, тяхното състояние продължава да буди загриженост. Азербайджан има ключова роля за диверсификацията на енергийните доставки на ЕС. Южният газов коридор, след като бъде завършен, ще има потенциал да увеличи дела на Азербайджан в енергийния пазар на ЕС и да превърне страната във входна врата за доставките на газ от източните и южните брегове на Каспийско море.

ЕС ще продължи да подкрепя посредническите усилия на съпредседателите на Минската група на ОССЕ с цел намиране на решение на конфликта в Нагорни Карабах чрез преговори.

През февруари 2016 г. Съветът постигна съгласие за премахване на по-голямата част от ограничителните мерки, прилагани спрямо **Беларус**, признавайки по този начин предприетите от страната през последните две години стъпки, което допринесе и за подобряване на отношенията между ЕС и Беларус. Въпреки това ЕС продължава да бъде загрижен във връзка с положението с правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава в страната. Като осъжда прилагането на смъртното наказание, ЕС настойчиво приканва Беларус незабавно да наложи официален мораториум върху изпълнението на екзекуции, като първа стъпка към премахване на смъртното наказание. Сега има възможност отношенията между ЕС и Беларус да се развиват в рамките на по-положителен дневен ред, включително да започне работа по договарянето на общи приоритети за партньорство. ЕС ще увеличи помощта, предоставяна в подкрепа на усилията на Беларус за модернизирание. Предприемането на осезаеми стъпки от страна на Беларус за зачитане на универсалните основни свободи, върховенството на закона и правата на човека ще продължи да бъде от ключово значение за формирането на бъдещите отношения между ЕС и Беларус.

Русия

Незаконното анексиране на Крим и Севастопол от Русия и продължаващата дестабилизация на Украйна ще продължат да се отразяват върху отношенията с ЕС. В съответствие с резултатите от дискусията по време на Съвета по външни работи от март 2016 г., в която бяха посочени пет принципа на ангажираност, и в съответствие със заключенията на Европейския съвет от март 2015 г., в които продължителността на ограничителните мерки срещу Русия беше обвързана с пълното прилагане на договореностите от Минск, Съюзът ще продължи да следва двойния си подход на твърдост, съчетана с дипломатически действия.

Въпреки че диалогът и сътрудничеството между ЕС и Русия продължават да са ограничени поради това, че не е уреден конфликтът в Украйна, и се усложняват допълнително от военните действия на Русия в Сирия от 2015 г. насам, ЕС ще държи отворени комуникационните канали и избирателно ще работи с Русия по въпроси, които са от очевиден интерес за ЕС, като например Сирия, Либия, Близкоизточния мирен процес, Афганистан, Иран, както и въпроси с глобално измерение. В ход са и програми за регионално и трансгранично сътрудничество.

ЕС ще продължи също така да настоява Русия да се придържа към международните си ангажименти, като зачитането на суверенитета и териториалната цялост на други държави, върховенството на закона и доброто управление, и СТО. С оглед на продължаващия натиск върху гражданското общество, проблематичното състояние на правата на човека и ограничаването на свободата на медиите в Русия, Съюзът ще продължи да повдига въпросите за правата на човека пред руските партньори и ще засили подкрепата си за руското гражданско общество, както и контактите между нашите народи. ЕС взе под внимание опасенията, изразени от ОССЕ/БДИПЧ по отношение на ограниченията на основните свободи и политическите права, твърдия контрол върху медиите и все по-голямото влияние върху гражданското общество, както и пропуски, свързани с регистрирането на кандидатите и правната рамка, които са се отразили негативно върху изборната обстановка преди изборите за Държавната дума в Руската федерация. ЕС очаква руските власти да направят всичко възможно, за да отговорят на тези опасения въз основа на препоръките на БДИПЧ. ЕС не признава незаконното анексиране на Крим и Севастопол от Руската федерация и следователно не признава провеждането на избори на Кримския полуостров. ЕС очаква също така всички държави, които са в състояние да подпомогнат разследването и наказателното преследване на виновниците за трагедията с полет MH17, да направят необходимото, както се изисква в Резолюция 2166 на Съвета за сигурност на ООН.

Турция

През 2015 и 2016 г. ЕС работеше за укрепването и развитието на високо равнище на диалог и ангажираност с Турция като страна кандидатка и ключов партньор извън миграционната/бежанската криза, за което свидетелстват засилените контакти на високо равнище между ЕС и Турция от есента на 2015 г. насам и след заключенията на Европейския съвет от октомври 2015 г. Въпреки че бяха съсредоточени основно върху въпроса за бежанската/миграционната криза, контактите достигнаха кулминационната си точка на срещата на върха на 29 ноември 2015 г., на която беше отчетено значението на това ЕС и Турция да работят в тясно сътрудничество по въпроси от жизненоважен интерес и за двете страни.

ЕС решително осъди опита за преврат на 15 юли 2016 г. в Турция. Впоследствие, на 21 юли беше обявено извънредно положение. В заключенията на Съвета от 18 юли 2016 г. ЕС твърдо осъди опита за преврат, като отново изрази пълната си подкрепа за легитимните институции на страната, и призовава за пълно зачитане на конституционния ред на Турция, като подчерта, че е важно да се наложат принципите на правовата държава. ЕС подчерта необходимостта от зачитане на демокрацията, правата на човека и основните свободи, и правото на всеки на справедлив съдебен процес при пълно спазване на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, в това число на Протокол № 13 относно премахването на смъртното наказание. В контекста на настъпилите събития ЕС ще следи с най-голямо внимание тези въпроси, като същевременно ще запази ангажимента си да работи заедно с една демократична, приобщаваща и стабилна Турция за справяне с общите предизвикателства.

На срещата на върха между ЕС и Турция от ноември 2015 г. беше лансирано подновеното сътрудничество с Турция (нов тласък на преговорите за присъединяване, ускоряване на либерализацията на визовия режим, увеличено финансиране в размер на 3 млрд. евро по линия на Механизма за бежанците в Турция, и активизиране на съвместния план за действие за управление на миграцията и бежанците). Беше постигнато и съгласие, че структурираният и по-често провеждан диалог на високо равнище е от първостепенно значение за укрепване на потенциала на отношенията между ЕС и Турция: редовни срещи на върха два пъти годишно; редовни срещи за всеобхватен политически диалог на равнище министри/върховен представител/комисари, в допълнение към редовните заседания на Съвета за асоцииране; редовни дискусии и сътрудничество в областта на външната политика и политиката на сигурност, включително в областта на борбата с тероризма, както и диалози на високо равнище по ключови теми като икономиката и енергетиката.

Срещата на върха беше последвана от политически диалог на високо равнище между ЕС и Турция, проведен в Анкара на 25 януари 2016 г. По този повод беше договорен шестмесечен съвместен работен план. Освен това, политическият диалог на високо равнище между ЕС и Турция даде възможност да се обсъдят по всеобхватен и последователен начин всички ключови въпроси от дневния ред на всяка от страните, така че да бъдат включени в подготовката на бъдещите срещи на върха между ЕС и Турция. На 28 януари 2016 г. в Истанбул се състоя диалог на високо равнище по въпросите на енергетиката. На 25 и 26 април 2016 г. в Анкара и Истанбул беше проведен икономически диалог на високо равнище. ЕС и Турция предприеха подготвителни стъпки за усъвършенстване и модернизиране на митническия съюз, като понастоящем Комисията приключва проучване за оценка на въздействието, с оглед да представи проект за указания за водене на преговори през четвъртото тримесечие на 2016 г.

Неотслабващият натиск на бежанската и миграционната криза накара председателя Туск да призове за провеждане на извънредно заседание на държавните и правителствените ръководители с Турция. Първото заседание беше проведено на 7 март 2016 г., след което на 18 март 2016 г. беше договорено съвместно изявление с Турция, основано на Плана за действие между ЕС и Турция, целящо наред с другото да бъде разбит бизнес моделът на трафикантите на хора и да бъде премахнат стимулт за търсене на незаконни пътища към ЕС, в съответствие с правото на ЕС и международното право. Според последните оценки на напредъка в изпълнението на съвместното изявление¹ значителният спад както на случаите на пресичане на границата, така и на смъртните случаи след влизането в сила на изявлението е доказателство за ефективното му изпълнение и по-специално за това, че бизнес моделът на трафикантите на хора, които експлоатират мигрантите и бежанците, може да бъде разбит. Въпреки че общият поток към Гърция продължава да е много по-малък, отколкото преди изявлението, този процес трябва да бъде наблюдаван отблизо. Следователно е важно да се осъществява непрекъснат мониторинг на ситуацията и да се вземат превантивни мерки. Укрепването на комуникацията и обмена на информация между турските органи и техните партньори в ЕС ще бъде важен фактор за справяне с възникващите рискове. В рамките на ЕС бяха предприети мерки за защита на уязвимите граници. След искане от страна на българските власти за допълнителна подкрепа, Frontex постепенно засилва присъствието си на българската граница с Турция (а също и със Сърбия). Турция следва да продължи да полага усилия за изпълнението на съвместното изявление по ефективен и устойчив начин. ЕС поздравява Турция за проявената щедрост да приеме над два милиона сирийски бежанци и да се грижи за техните потребности.

Механизмът за бежанците в Турция беше създаден в отговор на необходимостта от значителни допълнителни средства за подпомагане на сирийските бежанци в страната. Механизмът е насочен към хуманитарната помощ, образованието, управлението на миграцията, здравеопазването, общинската инфраструктура и социално-икономическата подкрепа. Понастоящем той е напълно оперативен и голяма част от общо 3-те милиарда евро, предвидени за периода 2016 – 2017 г., е отпусната. С оглед на премахването на визите за турски граждани, Турция все още трябва да изпълни седем от 72-та показателя, определени в пътната карта за либерализиране на визовия режим. Като изразява съжаление във връзка с едностранните декларации на Турция по този повод, които нямат правно действие, ЕС подчертава важноста на пълното и реално прилагане на споразумението за обратно приемане и на пътната карта за визовия режим спрямо всички държави — членки на ЕС, включително сътрудничество по въпросите на правосъдието и вътрешните работи и недискриминационен безвизов достъп до турска територия за гражданите на всички държави — членки на ЕС.

¹ COM(2016) 634 final, 28 септември 2016 г.

На 9 септември 2016 г. в Анкара беше проведен политически диалог на високо равнище, който включваше развитието на различните области на сътрудничество, включително ключови външнополитически събития, борбата с тероризма, миграцията, енергетиката и икономическите отношения. ЕС потвърди отново подкрепата си за турския народ и демократичните институции, като същевременно изпрати ясно послание, че Турция трябва да спазва принципите на правовата държава, да защитава свободата на медиите и да гарантира на всяко лице правото на справедлив съдебен процес. Положението с кюрдите и кюрдският въпрос също бяха обсъдени. ЕС заяви, че всички актове на насилие и терористични нападения трябва да бъдат преустановени, а оръжията да бъдат свалени, което да бъде придружено от политически процес.

През декември 2015 г. ЕС взе под внимание намерението на Комисията да представи подготвителните документи по редица глави през първото тримесечие на 2016 г., без с това да се засягат позициите на държавите членки. Наред с това ЕС заяви, че Турция може да ускори хода на преговорите, като осъществи напредък в изпълнението на съответните критерии, като изпълнява изискванията от преговорната рамка и като спазва договорните си задължения към ЕС. ЕС продължава да призовава Турция постепенно да приведе позициите си в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС съгласно преговорната рамка.

Турция трябва недвусмислено да се ангажира с отношения на добросъседство и с мирното уреждане на споровете в съответствие с Устава на ООН, като прибягва при необходимост до Международния съд. Във връзка с това Съюзът изразява още веднъж сериозното си безпокойство и настойчиво приканва Турция да избягва всякакъв вид заплахи или действия, насочени срещу държава членка, или източник на търкане или действия, които носят вреда на добросъседските отношения и мирното уреждане на спорове. Освен това ЕС изтъква отново пълните суверенни права на държавите — членки на ЕС. Сред тях са правото на встъпване в двустранни споразумения, както и проучването и използването на природни ресурси в съответствие с достиженията на правото на ЕС и с международното право, включително Конвенцията на ООН по морско право. ЕС изтъква и необходимостта от зачитане на суверенитета на държавите членки над териториалните им води и въздушно пространство. Турция се приканва да проявява сдържаност и да зачита суверенитета на Кипър върху неговото териториално море и суверенните му права в неговата изключителна икономическа зона.

Въпреки многократните призови Турция продължава да отказва да изпълни своето задължение за цялостно недискриминационно прилагане на Допълнителния протокол към Споразумението за асоцииране по отношение на всички държави членки, изпълнението на което би могло да даде значителен тласък на преговорния процес. При отсъствието на напредък по този въпрос ЕС ще продължи да прилага мерките си от 2006 г., което ще има трайно отражение върху цялостния процес на преговори. Освен това, за съжаление Турция все още не е отбелязала напредък по отношение на необходимото нормализиране на отношенията си с Република Кипър. ЕС припомня позицията си относно присъединяването на държави — членки на ЕС, към международни организации.

Като отбелязва обнадеждаващите промени през последната година и съгласно изтъкнатото в преговорната рамка, ЕС очаква от Турция активно да подкрепя преговорите, чиято цел е справедливо, цялостно и практически осъществимо уреждане на кипърския проблем в рамките на ООН, в изпълнение на съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН и при зачитане на принципите, на които се основава Съюзът. Ангажиментът и конкретният принос на Турция за такова всеобхватно решение продължават да са от решаващо значение.

Западни Балкани

През 2016 г. вниманието на ЕС беше насочено към работата по следните фактори, свързани с политическата стабилност и сигурността: продължаване на помощта за нормализацията на отношенията между Косово* и Сърбия, смекчаване на рисковете за стабилността от политическата поляризация в Косово и в бившата югославска република Македония, насърчаване на функциониращата държавност и социално-икономическото развитие в Босна и Херцеговина, консолидиране ориентацията на Сърбия към ЕС, както и по-нататъшното укрепване на реформите и принципите на правовата държава в Албания и Черна гора. ЕС остава ангажиран с европейската перспектива на Западните Балкани. В диалога си със съответните държави от Западните Балкани ЕС ще продължи да подчертава очакванията си за по-нататъшно задълбочаване на сътрудничеството по външнополитически въпроси и за постепенно хармонизиране с позициите на ЕС в областта на външната политика, особено по въпроси от значим общ интерес, като например ограничителните мерки.

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

Процесът на нормализиране на отношенията между Белград и Прищина, (диалог, който се подпомага от ЕС), трябва да продължи в дух на добра воля през 2016 г. и след това, като всички споразумения по диалога трябва да се изпълняват и от двете страни. Очаква се да продължат срещите в рамките на диалога на високо равнище между Прищина и Белград, със съдействието на ВП/ЗП. След изборите в Сърбия и Косово процесът получи нов тласък. Понастоящем прогрес в изпълнението на всички договорености по линия на диалога продължава да бъде от съществено значение за постигането на напредък по отношение на европейската перспектива пред тях.

В Косово, въпреки че опозицията е загубила предишното си единство, значителната поляризация с потенциал за подновяване на случаите на насилие от страна на опозицията ще бъде постоянен риск през 2016 г. Мандатът на Мисията на Европейския съюз в областта на върховенството на закона (EULEX) е удължен до юни 2018 г. Споразумението за стабилизиране и асоцииране между ЕС и Косово влезе в сила на 1 април 2016 г., а първото заседание на Съвета за стабилизиране и асоцииране ще се проведе преди края на 2016 г.

Косово отбеляза значителен напредък в изпълнението на изискванията по пътната карта за либерализирането на визовия режим, което даде основание на Комисията да представи официално предложение през май 2016 г. за прехвърляне на Косово към безвизовия списък на Шенген, с разбирането, че до деня на приемането на това предложение от Европейския парламент и от Съвета Косово ще е ратифицирало споразумението за определяне на границите с Черна гора и ще е засилило положителните примери в борбата с организираната престъпност и корупцията. ЕС припомня, че двата оставащи критерия трябва да бъдат изпълнени. ЕС припомня също, че по отношение на другите бенефициери на либерализирането на визовия режим, при неспазване на необходимите условия може да се прилага защитна клауза.

След отварянето на първите две преговорни глави със **Сърбия** през декември 2015 г. ще бъде важно в преговорите за присъединяване да се обърне внимание на въпросите, свързани с върховенството на закона. Въпросните две глави (глава 23 „Съдебна система и основни права“ и глава 24 „Правосъдие, свобода и сигурност“) бяха отворени през юли 2016 г., което наред с другото следва да насърчи създаването на положителни резултати в тези области. ЕС насърчава Сърбия да поддържа тази положителна динамика и да работи по-интензивно върху законодателните реформи и действителното им прилагане в особено значимите области на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност, свободата на изразяване и свободата на медиите. Сърбия трябва да обърне особено внимание на безусловното зачитане на основните права, включително защитата на най-уязвимите групи, по-специално ромите, както и на ефективното прилагане на законодателството за защита на малцинствата, недискриминационното отношение към националните малцинства на цялата територия на Сърбия, включително в сферата на образованието, използването на малцинствени езици, достъпа до медии и религиозни служби на малцинствени езици и борбата с дискриминацията, основана на сексуална ориентация и полова идентичност. След предсрочните общи избори през април 2016 г., в които премиерът Вучич спечели очевидна подкрепа за политиката на интеграция с ЕС, новото правителство трябва да се съсредоточи върху основните реформи. Важно ще бъде също Сърбия да поддържа конструктивна нагласа спрямо всички свои съседи и да продължава да бъде положително ангажирана в инициативите за регионално сътрудничество. ЕС ще продължи да призовава Сърбия постепенно да приведе позициите си в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС съгласно преговорната рамка.

През септември 2016 г. Съветът прикани Комисията да даде становище по подадената от **Босна и Херцеговина** молба за членство в ЕС. От решаващо значение е постоянното и ефективно изпълнение на Програмата за реформа и на Плана за действие към нея, с акцент върху реформите в социално-икономическата сфера, върховенството на закона и публичната администрация. ЕС ще обърне особено внимание на прилагането на решението по делото Sejdic-Finci.

Протоколът за адаптиране на Споразумението за стабилизиране и асоцииране предвид присъединяването на Хърватия към ЕС беше парафиран през юли 2016 г. Механизмът за координация по въпросите на ЕС, създаден през август 2016 г., ще трябва да функционира ефективно, така че планираните заседания на Комитета за стабилизиране и асоцииране и на Съвета за стабилизиране и асоцииране да могат да свършат своята работа, също и с оглед на процеса по изготвяне на становище на Комисията относно молбата за членство в ЕС. През септември 2016 г. беше подписано ново споразумение с МВФ. Гласуването в Съвета за сигурност на ООН за подновяване на мандата на Военната операция на Европейския съюз в Босна и Херцеговина (EUFOR/ALTHEA) трябва да се проведе през ноември 2016 г. Наред с това Босна и Херцеговина се стреми да постигне напредък и в стремежа си към членство в НАТО.

Положението в **бившата югославска република Македония** остава несигурно, като предсрочните парламентарни избори (договорени за началото на 2016 г. в постигнатото със съдействието на ЕС политическо споразумение от юни/юли 2015 г. между четирите основни страни), бяха отложени два пъти, а понастоящем са насрочени за 11 декември 2016 г. Въпреки това правителството ще трябва да намери решение на системните проблеми, свързани със законността, излезли на преден план след разкриването на незаконното следене на обществени личности. Ако тези проблеми не бъдат решени, може да се стигне до още по-голяма политическа нестабилност и обществено недоволство. Процесът срещу заподозрените по обвинения в терористична дейност лица от Куманово ще продължи. ЕС очаква страната да поддържа добросъседски отношения с Гърция и България, в съответствие със заключенията на Съвета от декември 2015 г., както и да осъществи на практика съответните ангажименти, поети от лидерите на основните политически партии в рамките на споразумението от 2 юни. ЕС ще продължи да следи ситуацията отблизо и остава ангажиран с процеса на присъединяване на бившата югославска република Македония към ЕС.

В **Черна гора** правителството и основните опозиционни партии постигнаха през пролетта на 2016 г. договореност за споделяне на властта с цел провеждане на честни общи избори през октомври 2016 г., като така демонстрираха политическата зрялост на страната. След като през юни бяха отворени още две преговорни глави, от съществено значение за отварянето и затварянето на останалите десет глави от преговорите за присъединяване е да продължи напредъкът на Черна гора по въпросите на върховенството на закона, включително чрез установяване на солидни резултати в борбата с корупцията и организираната престъпност. Членовете на НАТО подписаха през май 2016 г. Протокола за присъединяване на Черна гора и понастоящем е в ход неговото ратифициране. Евро-атлантическата интеграция на страната ще окаже положително въздействие върху стабилността в региона като цяло.

Албания продължи да отбелязва стабилен напредък по петте основни приоритета (реформата на публичната администрация, съдебната система, борбата с корупцията, борбата с организираната престъпност, правата на човека, включително защитата на малцинствата и прилагането на правото на собственост), определени за започване на преговорите за присъединяване. Трябва да се гарантира тяхното непрекъснато, цялостно и приобщаващо осъществяване. Основното законодателство, необходимо за цялостната реформа, целяща засилване на независимостта и отчетността на съдебната система, беше прието от албанския парламент през лятото на 2016 г., и следва да е възможно страната да предприеме сериозни стъпки за прилагането му още през тази година. Ще бъде необходимо да се положат допълнителни усилия по тези ключови приоритети.

За да се съдейства за решаването на оставащите въпроси, свързани с **миграцията** по маршрута през Западните Балкани, тясната координация и сътрудничеството със страните от региона ще трябва да продължат и през 2016 г., включително последващи действия за оказване на помощ за управление на границите, подобряване на възможностите за прием и борба с контрабандните мрежи. Планирането на действия при извънредни ситуации във връзка с алтернативните пътища за миграция ще трябва да е налице и в останалите страни от Западните Балкани, като непрекъснатото наблюдение, по-специално чрез агенциите на ЕС, има приоритетен характер с оглед пресичане на евентуалното по-нататъшно развитие на контрабандния бизнес в региона.

Приобщаващото **регионално сътрудничество и добросъседските отношения** ще продължават да бъдат от първостепенно значение за стабилността на Западните Балкани и за тяхната европейска перспектива. През 2016 г. ще е необходимо да продължат усилията за улесняване на приобщаването, особено по отношение на регионалните инициативи/форуми в областта на върховенството на закона. На срещата на върха на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа, проведена на 1 юни в София и по време на Парижката конференция в рамките на Берлинския процес, състояла се на 4 юли 2016 г. (среща на върха за Западните Балкани) бяха обсъдени належащи политически въпроси и проекти за модерна транспортна и енергийна свързаност в региона и с ЕС. Наред с това Парижката конференция постави акцент върху Положителната програма за младежта в Западните Балкани, чието начало бе поставено през 2015 г. в рамките на процеса от Бърдо-Бриюни. В програмата на Съвета за регионално сътрудничество (СРС) за периода 2017 – 2019 г., която беше одобрена през юни 2016 г., допълнителен акцент ще бъде поставен върху основните принципи, като върховенството на закона, икономическото управление и реформата на публичната администрация, за да се гарантира по-голяма интеграция в рамките на Западните Балкани и другите членове на СРС. ЕС ще продължи да подкрепя инициативите и структурите, които засилват приобщаващото регионално сътрудничество в Югоизточна Европа и Западните Балкани.

ЕС определи Западните Балкани като приоритетен регион за външни действия в областта на **борбата с тероризма**. ЕСВД и службите на Комисията ще засилят сътрудничеството между агенциите на ЕС и съответните органи на държавите от Западните Балкани в областта на борбата с тероризма/насилствения екстремизъм, като усилията ще се фокусират върху координацията по линия на инициативата за борба с тероризма в Западните Балкани, лансирана от Словения. ЕСВД, службите на Комисията и други заинтересовани страни ще подготвят проект за регионална помощ за периода 2017 – 2019 г. по въпросите на борбата с тероризма, организираната престъпност и сигурността на границите по линия на Инструмента за предприеждателна помощ.

Западна Европа

Що се отнася до отношенията на ЕС с **Швейцария**, 2016 г. е година от решаващо значение. Конституцията на Швейцария задължава Федералния съвет да облече народния вот от 9 февруари 2014 г. в законодателство за прилагане до февруари 2017 г. Съществува риск това законодателство да се окаже несъвместимо със споразумението между ЕС и Швейцария относно свободното движение на хора. Стратегически решения ще трябва да бъдат взети както от Швейцария, така и от ЕС. Естеството на отношенията ни като цяло очевидно ще зависи от резултата от този процес.

Продължи тясното сътрудничество и обменът с Швейцария в области като Южен Кавказ (швейцарски специален пратеник по линия на ОССЕ), демократичния процес в Северна Африка, Близкоизточния мирен процес и Иран. Макар че между ЕС и Швейцария няма споразумение за хармонизиране в това отношение, Швейцария вероятно ще продължи самостоятелно да се присъединява към позициите и мерките на ЕС.

ЕС и **Норвегия** се радват на много добро и тясно сътрудничество в областта на външната политика, особено по отношение на Близкия изток (Норвегия председателства специалния комитет за връзка), Сирия, Русия/Украйна и арктическите въпроси. Норвегия участва и в мирните преговори в Колумбия (като посредник заедно с Куба). Норвегия ще остане ключов партньор в областта на енергийната сигурност, сигурността, миграцията, борбата с изменението на климата, уреждането на кризи, помощта за развитие и утвърждаването на правата на човека.

Отношенията с **малките по територия държави Андора, Монако и Сан Марино** преминаха на друга скорост след започването на преговори по едно или няколко споразумения за асоцииране в началото на 2015 г. Преговорният процес ще продължи през цялата 2016 г. с обширен преглед на съответните достижения на правото на ЕС в областта на четирите свободи и с дискусия относно бъдещата институционална структура на отношенията помежду ни.

Централна Азия

В Централна Азия ЕС се съсредоточава върху насърчаването на икономическото развитие и доброто управление с цел укрепване на стабилността в региона в съответствие със **Стратегията на ЕС за Централна Азия**, приета през юни 2015 г. Освен това ЕС, в сътрудничество с други страни и организации, действащи в региона, има за цел да насърчи синергиите, по-специално с Афганистан. В допълнение към икономическото развитие и доброто управление, ЕС се стреми да насърчи засилването на сътрудничеството в секторите на образованието, водата и околната среда и принципите на правовата държава, както и укрепването на защитата на човешките права. Съществуват установени стабилни институционални отношения, намиращи израз в политическия диалог и диалога в областта на сигурността на високо равнище през май 2016 г. и в срещата на министрите от ЕС и Централна Азия на 4 октомври.

Ще бъде важно да се гарантира успешното временно прилагане и ратифициране на Споразумението за засилено партньорство и сътрудничество с **Казахстан**. В **Киргизстан** предстоят президентски избори през 2017 г. и едно успешно демократично предаване на властта ще послужи за важен пример за целия регион. **Узбекистан** навлиза в „ерата след Каримов“ и ще е важно ЕС да установи контакти с новото ръководство на страната с най-многобройно население в Централна Азия. **Таджикистан** е изправен пред многобройни предизвикателства – от западащата икономика до все по-репресивните мерки спрямо опозицията, които трябва да бъдат внимателно наблюдавани. Важно е да се укрепят връзките с **Туркменистан**, от гледна точка по-специално на потенциала на страната като значим доставчик на газ за Южния газов коридор.

Арктика

Вниманието на света към **Арктика** нарасна значително с оглед на предизвикателствата и възможностите, произтичащи от изменението на климата, във връзка с достъпа до нови енергийни и минерални ресурси, както и на откриването на нови маршрути за корабоплаване. През април 2016 г. ВП и Комисията представиха съвместното съобщение „Интегрирана политика на Европейския съюз за Арктика“, което беше приветствано от Съвета в заключенията му от 20 юни 2016 г. Въпросната политика отчита посочените по-горе последни развития, както и социално-икономическите стремежи на местното население и необходимостта Арктика да бъде запазена като регион на конструктивно международно сътрудничество.

Южно съседство

В основата на политиката на ЕС стои стабилизирането на региона в политически и икономически аспект, както и в областта на сигурността. ЕС ще постави началото на нов етап на ангажираност с държавите от южното съседство с цел изграждане на по-ефективно партньорство в контекста на подновената европейска политика за съседство, въз основа на засилена диференциация и съвместна отговорност. Наред с това ЕС ще продължи да насърчава още по-задълбочената регионална интеграция, по-специално чрез инициативи в рамките на Съюза за Средиземноморието, и все по-активно да води диалог с арабския свят, като развива потенциала за сътрудничество с организации, като Лигата на арабските държави и Организацията за ислямско сътрудничество.

ЕС засилва ангажимента си към страните, които извършват политически и икономически реформи, като Тунис, Йордания и Мароко. На практика това ще се изразява в засилване на политическия диалог, значителна финансова помощ от ЕС (както безвъзмездна помощ, така и заеми), договаряне на приоритетите за нашето партньорство и осъществяване на напредък в ключови области на политиката. Конкретно в областта на сигурността, вследствие на заключенията на Съвета и изявлението на членовете на Европейския съвет от февруари 2015 г., ЕС започна диалог с партньорите относно борбата с тероризма и въз основа на прегледа на ЕПС предлага мерки за укрепване на устойчивостта на партньорите срещу заплахи, например борбата с терористичната заплаха и предотвратяването на радикализацията, както и подкрепа на реформата на сектора за сигурност и управлението на границите. Като приоритет ще продължи и диалогът в областта на управлението на миграцията. Йордания и Ливан ще получат цялостна подкрепа под формата на пактове на ЕС за ключовата им роля в посрещането на близо 2 милиона сирийски бежанци ².

ЕС е поел ангажимент по отношение на демократичния преход в **Тунис** и ще засили подкрепата си за усилията на страната да се справи с решаващите предизвикателства, пред които е изправена, както и ще насърчава дългосрочната стабилност, устойчивостта, доброто управление, социално-икономическото развитие и сигурността въз основа на съвместното съобщение на Комисията и ВП, представено през септември 2016 г.

² Вж. съобщението „Нова рамка за партньорство“.

Що се отнася до **Либия**, ЕС подкрепя президентския съвет и правителството на националното съгласие (ПНС), създадени след подписването на подкрепеното от ООН политическо споразумение за Либия и приемането на Резолюция 2259 на Съвета за сигурност на ООН през декември 2015 г., с цел да им окаже помощ да сложат край на настоящата политическа криза и на кризата в областта на сигурността. ЕС мобилизира пакет за сътрудничество в размер на 100 млн. евро в подкрепа на правителството на националното съгласие и на либийския народ, който вече частично се реализира.

ЕС се стреми да укрепва стратегическия си диалог с **Мароко**, по-специално по отношение на сигурността, демократичните реформи и миграцията, с цел преодоляване на последните тенденции и разгръщане на пълния потенциал на нашето партньорство.

Алжир доказва, че е надежден партньор в областта на сигурността и енергетиката. В момента се водят преговори по новите приоритети на партньорството.

ЕС също така води преговори по приоритетите на партньорството с **Египет**, като демократичните реформи, социално-икономическото развитие и правата на човека ще продължат да заемат централно място в нашите отношения, като се отчита водещата роля на Египет за регионалната сигурност, включително в борбата с тероризма.

В съответствие с прегледа на европейската политика за съседство се водят преговори по приоритетите на партньорството и с **Йордания** и **Ливан**.

Близкоизточен мирен процес

В контекста на застой в близкоизточния мирен процес ЕС, включително посредством своя СПЕС, ще засили сътрудничеството си със страните в процеса и с международните партньори с цел да се създаде способстваща преговорите нова динамика. ЕС отново заявява твърдата си ангажираност с решението за две държави и със съществуващите си политики, изложени в поредица от заключения на Съвета, както и опасенията си по повод на нарастващите заплахи за това решение. ЕС припомня, че съгласно международното право селищата са незаконни, представляват пречка за мира и заплашват да направят невъзможно осъществяването на решението за две държави, и изтъква отново категоричното си несъгласие със заселническата политика на Израел и с действията, предприети в този контекст, като разрушавания и конфискация, включително на проекти, финансирани от ЕС. ЕС е дълбоко загрижен, че продължаващият цикъл на насилие доведе до значителна загуба на човешки живот в Израел и палестинските територии. ЕС категорично осъжда терористичните нападения и насилие — извършвани от която и да страна и при каквито и да е обстоятелства, — при които има и загинали деца.

През следващите месеци ангажираността в рамките на Четворката и с другите заинтересовани страни в региона и извън него ще бъде от съществено значение, за да се осигури стабилна многостранна рамка. ЕС ще продължи да напомня и на двете страни да проявят сериозно отношение към препоръките, залегнали в неотдавнашния доклад на Четворката. ЕС е решен, наред с други международни и регионални партньори, да даде конкретен и значителен принос за един глобален комплекс от стимули за страните за постигането на мир предвид международната конференция, която предстои да се проведе преди края на годината. Наред с това ЕС отново потвърждава предложението си за безпрецедентен пакет от политическа и икономическа подкрепа и подкрепа в областта на сигурността, в контекста на споразумение за окончателен статут, който да бъде предложен на двете страни и да бъде доразвит с тях..

Персийски залив/Левант

ЕС се стреми към по-тясно сътрудничество с **държавите от Персийския залив** при посрещането на предизвикателствата в региона (по-специално в Йемен, Сирия/Ирак, Африканския рог), както и при разработването на по-структурирана рамка за ангажираността си по отношение на редица общи предизвикателства, включително в областта на сигурността, борбата с тероризма, борбата с радикализацията, миграцията. Като част от общата програма ще се запази и редовният диалог по правата на човека в региона. За тази цел ЕС ще продължи да развива важните си отношения със Съвета за сътрудничество в Персийския залив (ССПЗ).

ЕС ще продължи да прилага стратегията си за Сирия, Ирак и заплахата от Даиш съгласно заключенията на Съвета, приети на 23 май 2016 г. **Сирия** ще остане ключов приоритет за ЕС, като Съюзът е изцяло ангажиран с изпълнението на Резолюция 2254 на Съвета за сигурност на ООН, особено що се отнася до хуманитарния достъп, прекратяването на враждебните действия, което да доведе до примирие, и напредъка на политическия преход. ЕС ще подпомогне усилията във връзка с това и ще изпълни ролята си в подкрепа на вътрешносирийските преговори и за намаляване на напрежението в региона.

По отношение на **Ирак** ЕС ще предостави по-голяма подкрепа на правителството на Ирак в усилията му да извърши реформи от ключово значение за постигане на национално помирение и консолидиране на демократичната система въз основа на приобщаващо управление и утвърждаване на принципите на правовата държава. ЕС ще проучи допълнителни начини за подпомагане на федералното правителство на Ирак и на регионалното правителство на Кюрдистан, с цел икономическо и финансово възстановяване. Освен това ЕС ще се съсредоточи върху стабилизирането и възстановяването на освободените от Даиш територии в тясна координация с международните партньори.

Приоритет ще остане работата по пълното и ефективно изпълнение на СВПД относно ядрената програма на **Иран**, както Резолюция 2231 на Съвета за сигурност на ООН. Подновяването на двустранните отношения, залог за което е пълното изпълнение на СВПД, ще бъде от решаващо значение за слагане край на десетгодишния застой; стратегията ни на постепенно ангажиране ще включва икономическо и търговско сътрудничество и ще обхваща регионални въпроси и въпроси, свързани с правата на човека. Посещението на ВП/ЗП в Техеран на 16 април 2016 г. положи основите за продължаване на интензивната работа в тази насока.

Миграционната криза в Европа показва още по-ясно колко е важно ЕС да засили ангажимента си в региона. Вследствие на срещата на върха в Ла Валета по въпросите на миграцията през ноември 2015 г. на страните от Северна Африка се предоставя допълнителна подкрепа във връзка с миграцията, по-специално чрез доверителния фонд за Африка, като тази подкрепа може да бъде увеличена. Наред с това ще се увеличи и значителната хуманитарна помощ, която вече се предоставя на страните в региона, въз основа на резултатите от проведената през февруари 2016 г. в Лондон конференция „Подкрепа за Сирия и региона“, където ЕС пое ангажимент да предостави, като допълнение към приноса на държавите членки, над 2,4 млрд. евро за периода 2016 – 2017 г. с цел облекчаване на последиците от кризата за страните в съседство на сирийския конфликт. Като цяло ангажиментът на ЕС представлява над две трети от международната помощ. Това ще включва финализиране на пактовете на ЕС с Ливан и Йордания, вследствие на което тези държави ще имат по-широк достъп до пълния набор от инструменти на ЕС, за да засилят икономиките си, като същевременно се осигури закрила, както и достъп до социални услуги и работа за бежанците. Наред с това в Близкия изток и Северна Африка са в действие две програми за регионално развитие и закрила, чрез които на страните партньори се оказва подкрепа за управлението на бежанските потоци.

Опасенията във връзка със сигурността ще останат приоритет в политическите програми и ще определят работата и приоритетите на регионалните правителства в много държави, често в ущърб на демократичното управление, въпреки че социалните и политическите проблеми, породили арабската пролет преди пет години, все още не са намерили подходящо решение. Политическият плурализъм продължава да бъде потискан, като в някои държави дори е изгубил позиции. В областта на образованието продължава да има проблеми, които са се влошили допълнително поради кризата с бежанците. Икономическият растеж беше сериозно засегнат от срива на цените на петрола.

2016 година ще бъде изключително важна за региона, със съществени нови променливи фактори, влияещи върху и без това трудните и поляризирани отношения между някои от държавите. Въздействието от евентуалното запазване на актуалната тенденция на рязък спад на цените на петрола, нарастващото сектантско разделение и новата динамика, която вдигането на международните санкции срещу Иран може да породи, трябва да бъдат внимателно оценени.

СЕВЕРНА И ЮЖНА АМЕРИКА

Стратегическото партньорство между ЕС и **САЩ** остава от жизненоважно значение за световните предизвикателства и предизвикателствата в областта на външната политика като конфликта в Украйна, борбата срещу Даиш и усилията за осигуряване на мир в Сирия и Либия, преодоляването на предизвикателствата, породени от миграцията, и изпълнението на СВПД с Иран. ЕС остава изцяло ангажиран да съгласува окончателно едно амбициозно, всеобхватно, балансирано и отговарящо на високи стандарти Трансатлантическо партньорство за търговия и инвестиции (ТПТИ) със САЩ. Специално внимание ще бъде обърнато на енергийното сътрудничество между ЕС и САЩ и Щита за личните данни в отношенията между ЕС и САЩ. Пълната реципрочност при отмяната на визовия режим за всички граждани на ЕС, пътуващи за САЩ, остава важен приоритет. В областта на сигурността и отбраната ЕС и САЩ следва да приключат възможно най-скоро преговорите по споразумение за придобиване и взаимно обслужване. В областта на сигурността на космическото пространство тази година Съветът ще започне преговори за достъп на САЩ до публично регулираната услуга (PRS) „Галилео“.

Новото правителство на **Канада** изрази готовността си за по-нататъшно укрепване на вече установеното много добро сътрудничество с ЕС. Има реална възможност това да се осъществи, по-специално чрез подписването и прилагането на Споразумението за стратегическо партньорство (ССП) и на Всеобхватното икономическо и търговско споразумение (ВИТС). Целта за пълна реципрочност при отмяната на визовия режим за всички граждани на ЕС, пътуващи за Канада, остава важен приоритет за 2016 г. Освен това ЕС очаква Канада да се ангажира със сътрудничество в рамките на ОПСО. През юни се проведе официално посещение на ВП/ЗП, а следващата среща на върха ЕС – Канада е предвидена за 27 октомври 2016 г.

През 2016 г. ЕС ще продължи да работи по актуализирането на Глобалното споразумение с **Мексико** с цел актуализиране на търговския стълб на споразумението и разширяване на рамката на двустранния ни диалог по глобални въпроси (по-специално в областта на изменението на климата и енергетиката, продоволствената сигурност, световната икономика и сигурността). Официалните преговори по актуализирането на споразумението започнаха през юни 2016 г. В **Централна Америка** ЕС ще продължи да следи отблизо положението в **Гватемала**. Изборите за ново правителство през 2015 г. се проведеха под наблюдението на ЕС. В **Хондурас** ЕС изпрати мисия за наблюдение на периода след изборите, за да оцени напредъка в областта на изборните реформи в управлението. И в двете държави ЕС ще продължи да подкрепя националните усилия за осъществяване на реформи и подобряване на върховенството на закона и правата на човека. По отношение на **Никарагуа** ще се следи политическата ситуация и по-специално предстоящият изборен процес; ЕС проявява интерес към отношенията на **Коста Рика** със Системата за интеграция на Централна Америка (SICA) и развитието на кубинската миграционна криза. Вниманието на ЕС ще бъде насочено към реакциите на заинтересованите страни спрямо наскоро задействаната външна стратегия на ЕС за ефективно данъчно облагане.

ЕС ще продължи да подкрепя регионалните стратегии за подобряване на ситуацията със сигурността в Централна Америка и Карибите. В **Карибския регион** ЕС и **Куба** възобновиха официалния си политически диалог, беше договорено установяването на диалог по правата на човека и ЕС и Куба завършиха преговорите за споразумение за политически диалог и сътрудничество и са в процес на подготовка за неговото подписване. В **Хаити** ще е необходимо да продължи стриктното наблюдение по отношение на временното правителство в условията на сложен изборен процес. В **Доминиканската република** ще бъде следено отблизо узаконяването на положението на лицата с хаитянски произход. И накрая, ЕС подкрепя мисията на Организацията на американските държави, като посредници в граничния спор между **Белиз** и **Гватемала** и същевременно насърчава политическите инициативи и от двете страни. По отношение на **регионалния подход в Карибския регион** някои от основните въпроси през 2016 г. ще бъдат укрепването на политическия диалог между ЕС и КАРИФОРУМ и активизирането на усилията за изпълнение на съвместното стратегическо партньорство между ЕС и държавите от Карибския басейн от 2012 г., въз основа на съвместната декларация на ЕС и КАРИФОРУМ.

Що се отнася до **Южна Америка**, ЕС ще даде нов тласък на преговорите с **МЕРКОСУР** с цел постигане на споразумение за асоцииране; ще запази стратегическото партньорство с **Бразилия** и ще реализира инициативи за задълбочаване на партньорството и сътрудничеството с **Аржентина**. ЕС ще продължи да следи внимателно нестабилната ситуация във **Венесуела**. Мирният процес в **Колумбия** ще продължи да бъде обект на специално внимание. Подкрепата за мирния процес в **Колумбия** ще продължи да бъде в центъра на вниманието на специалния пратеник на ВП/ЗП Имън Гилмор, както и перспективата за доверителен фонд на ЕС. По отношение на **Еквадор** ЕС ще наблюдава прилагането от негова страна на Споразумението за търговия, което ЕС очаква да влезе в сила на 1 януари 2017 г. В **Чили** ЕС ще продължи да оказва сътрудничество по линия на управлението на ЕС на кризи („Рамково споразумение за участие“). ЕС потвърждава отново ангажимента си да продължи да работи за постигане на амбициозно обновено споразумение за асоцииране. В близко бъдеще ще започнат преговори за актуализиране на Споразумението за асоцииране между ЕС и Чили. Отношенията с **Парагвай** и **Уругвай** ще бъдат съсредоточени върху икономическата интеграция и управлението. По отношение на **Перу** ще е необходимо да се проследят споразумението за отмяна на визовия режим и мисията за наблюдение на изборите. Що се отнася до **Боливия** ще бъде важно да се задълбочи сътрудничеството в борбата срещу незаконното производство на наркотици и по отношение на политиките на правителството за реформа в сектора на правосъдието.

Паралелно с това ЕС ще продължи да се ангажира с Организацията на американските държави и Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC). През октомври 2016 г. срещата ЕС—CELAC на равнище министри следва да положи основите за подготовката на срещата на върха ЕС—CELAC през 2017 г. Те са важни регионални партньори, с които ЕС си сътрудничи в основни области като правата на човека и принципите на правовата държава, изменението на климата и устойчивото развитие. Те дават и континентално измерение на политическите инициативи на ЕС. ЕС приветства и постиженията на Тихоокеанския алианс и се ангажира да задълбочи диалога с неговите членове.

АФРИКА НА ЮГ ОТ САХАРА

2016 г. е важна година за отношенията на ЕС с Африка. В някои части на континента се наблюдава увеличаване на растежа и благоденствието. Същевременно продължават да са налице политически предизвикателства, често утежнени от други фактори, особено в областта на икономиката, демографията и сигурността. Най-тревожните елементи са два: i) уязвимостта на много страни по отношение на заплахите за сигурността от радикализацията, насилствения екстремизъм и тероризма от района на Сахела, през басейна на езерото Чад, до Африканския рог; ii) слабият напредък в управлението, който е най-осезаем в бавното развитие на представителната демокрация, но също и в областта на сигурността и икономиката. Крайната бедност и продоволствената несигурност продължават да бъдат предизвикателство за части от Африка на юг от Сахара.

Неминуемо много работа ще се вложи в по-нататъшното разгръщане на активната ни роля в усилията за разрешаване на кризи и конфликти. В региона на Африканския рог **Сомалия** е изправена пред решаваща проверка под формата на изборен процес до края на годината с цел да се въведе устойчива федерална система. В **Судан** ЕС следва да подкрепя усилията за цялостно и приобщаващо политическо решение. Преходното правителство на националното единство в Южен Судан е изправено пред сериозни политически, икономически и хуманитарни предизвикателства вследствие на гражданската война, с висок риск от възобновяване на насилието; устойчивият ангажимент на ЕС ще бъде от решаващо значение за подкрепата на пълното прилагане на мирното споразумение от 2015 г. и предприемането на действия във връзка с породеното от конфликта разселване.

Районът на Сахела продължава да е нестабилен. В **Мали** изпълнението на мирното споразумение, подписано през юни 2015 г., все още тече бавно, което влошава сигурността в северната и централната част на страната. Затова Мали продължава да буди безпокойство в региона. Необходимо е различните страни в Мали да се ангажират в по-голяма степен с изпълнението на мирното споразумение. Положението в Либия продължава да буди загриженост. ЕС приветства и подкрепя засилването на регионално сътрудничество (Г-5) посредством своите финансови инструменти и чрез воденето на политически диалог: на 17 юни 2016 г. ВП организира среща на министерско равнище с петте държави (Г-5) от Сахела. Комплексният отговор на кризата в **района на езерото Чад**, включително борбата срещу Боко Харам, следва да бъде по-ефективен, както и да продължат да се полагат усилия за по-координирани действия на регионално равнище.

В Централна Африка след последните президентски избори новото правителство на **Централноафриканската република (ЦАР)** може да започне възстановяването на страната и институциите ѝ, но като цяло положението остава нестабилно. В **Бурунди** кризата подлага на изпитание международния ангажимент за „отговорност за закрила“, тъй като все още съществува риск от масови кръвопролития и регионално разгаряне на конфликта, ако не може да бъде намерено политическо решение. Положението в **Демократична република Конго** е критично; всички страни трябва да се включат в приобщаващ процес, за да се гарантира защитата на основните свободи и да се проправи пътят за мирни, надеждни, приобщаващи, прозрачни и навременни избори. ЕС ще продължи да наблюдава развитието на положението в **Габон**.

В този контекст **сигурността, зачитането на правата на човека и устойчивостта** ще придобият още по-голямо значение в Африка на юг от Сахара. През февруари 2016 г. Африканският съюз организира конференция на донорите с цел мобилизиране на допълнителни ресурси за многонационалните съвместни оперативни сили за борба срещу Боко Харам. Подновяването на усилията за борба с екстремизма ще продължи да бъде на дневен ред. ЕС трябва да усъвършенства стратегиите за борба с радикализацията и възможните ответни мерки на равнище ЕС. Това включва засилване на нашата ОПСО и увеличаване на средствата за изграждане на капацитет. Но призивът за „по-силни“ държави ще трябва да бъде интегриран в подходящ общ политически подход за управление, включващ пълно зачитане на основните права и принципите на правовата държава.

Миграционната криза добави нови участници и придаде ново измерение на отношенията ни с Африка. Връщането на хиляди незаконни мигранти поставя предизвикателства пред ЕС. ЕС ще се съсредоточи върху преодоляването на първопричините за миграцията с цел овладяване на незаконната миграция от Африка към Европа. ЕС може да допринесе за изпълнението на програмата, очертана по време на срещата на високо равнище в Ла Валета, която включва миграцията, в т.ч. обратното приемане, в общите политически отношения, посредством оптималното използване на извънредния доверителен фонд като допълнителен инструмент. Диалозите на високо равнище със страните, пактовете в областта на миграцията, процесите от Рабат и Хартум и последващите действия във връзка с конференцията в Ла Валета изискват интензивна, всеобхватна работа. Изпълнението на всички гореизброени елементи ще се ускори чрез въвеждането на нов подход на партньорство, основан на съобщението на Европейската комисия относно създаването на нова рамка за партньорство с трети държави в рамките на европейската програма за миграцията, в съответствие със заключенията на Европейския съвет от юни 2016 г.

Етиопия, Мали, Нигер, Нигерия и Сенегал са определени като приоритетни страни в рамките на новия подход, предложен от ЕС³.

Стабилните и надеждни изборни процеси и спазването на конституционните ограничения на мандатите в Африка са отново на дневен ред, по-специално в редица страни от Централна Африка, в които през 2016 г. са насрочени избори. Следователно 2016 г. ще бъде важна повратна точка за надеждността на ангажимента на Африка за извършване на демократични промени. ЕС ще присъства чрез своите мисии за наблюдение на избори и мисиите си за оказване на експертна помощ при провеждане на избори. Някои спорни процеси внесоха напрежение в нашия политически диалог и ще трябва да реагираме по начин, зачитащ основните принципи и който същевременно е съобразен с конкретната ситуация във всяка страна. Най-големи са изгледите усилията ни да бъдат ефективни, ако те са част от африканските и международните усилия в по-широк план. Това ще бъде приоритет, предвид риска от свързано с изборите насилие.

Работата със страните от **Африканския съюз (АС)** продължава, като последната среща между колегиумите със сега действащата Комисия на Африканския съюз се проведе в Адис Абеба през април 2016 г. Работата трябва да продължи по-нататък в рамките на подготовката на срещата на върха Африка—ЕС през 2017 г.

ЕС ще продължи работата след срещата на министерско равнище с петте държави (Г-5) от Сахела през юни; диалога на министерско равнище с Нигерия в Брюксел през март; втората среща на върха, посветена на регионалната сигурност, в Абуджа през май и диалога на министерско равнище с Ангола, планиран за втората половина на 2016 г. в Брюксел.

ЕС ще продължи стратегическия размисъл във връзка с отношенията ЕС—АКТБ след 2020 г., като проучи редица възможности за бъдещата форма на споразумението за периода след Котону.

³ Вж. съобщението „Ново партньорство в областта на миграцията“.

АЗИЯ – ТИХООКЕАНСКИ РЕГИОН

Ангажираността на ЕС с Азия и Тихоокеанския регион ще продължи да се задълбочава, тъй като в този част на света се намират четири от стратегическите партньори на ЕС (Китай, Индия, Япония и Република Корея); регионът продължава да регистрира високи темпове на растеж въпреки наблюдаваното напоследък забавяне и е изправен пред съществени предизвикателства в сферата на сигурността и стабилността, които имат преки и косвени последици за ЕС. ЕС ще продължи да бъде водещ инвеститор и донор на финансова помощ за развитие, ще запази важната си роля за развитието чрез засилване на търговските си отношения с региона и ще работи в подкрепа на стабилността и сигурността в него.

ЕС отбелязва напредък в преговорите за сключване на **политически, търговски и свързани със сигурността споразумения** със страните в региона, насочени към подкрепа на целите ни за устойчиво развитие, сътрудничество на по-широка основа и по-голям достъп до пазарите в региона. Ще продължи изпълнението на споразумението за свободна търговия с Южна Корея. Бяха парафирани редица споразумения и предстои процесът на подписване и прилагане на: рамковото споразумение с Австралия и Нова Зеландия; преговорите по споразумението за свободна търговия с Виетнам; преговорите по споразумението за сътрудничество за партньорство и развитие с Афганистан. ЕС остава изцяло ангажиран с работата по приключването на преговорите за споразумение за стратегическо партньорство и споразумение за свободна търговия с Япония.

След приключването на преговорите по двустранни споразумения за свободна търговия със Сингапур и Виетнам, ЕС започна работа по двустранни споразумения за свободна търговия с Филипините и Индонезия, като същевременно крайната цел е сключването на междурегионално споразумение за свободна търговия с АСЕАН. В момента се прави преглед на актуалното състояние с Малайзия, за да се оценят перспективите за възобновяване на преговорите по споразумение за свободна търговия; започна подготовката за споразумение за свободна търговия с Австралия.

През май 2016 г. лидерите на ЕС и **Япония** направиха преглед на напредъка в преговорите по споразумение за стратегическо партньорство и по споразумение за свободна търговия, като изразиха съгласие да ги придвижат по-нататък с оглед на постигането на амбициозна договореност и в двете направления. Лидерите отбеляза също, че ЕС и Япония засилват партньорството си в областта на сигурността. Япония вече предоставя конкретна подкрепа за мисиите на Европейския съюз за управление на кризи в Африка и двете страни са извършили редица съвместни учения за борба с пиратството в западната част на Индийския океан. Лидерите на ЕС изразиха надежда, че бъдещото развитие ще даде възможност за пълноценно участие на Япония в мисии на ЕС за управление на кризи.

На срещата на върха между ЕС и **Република Корея** през 2015 г. лидерите изразиха съгласие да продължат да инвестират във всеобхватните, взаимноизгодни и ориентирани към бъдещето отношения помежду си. По-специално, лидерите заявиха, че очакват приключването на процеса на ратификация на рамковото споразумение за партньорство за създаване на рамка за съвместни операции за управление на кризи. Във връзка с това ЕС приветства намерението на Република Корея да се присъедини към усилията на ЕС за борба с пиратството в Аденския залив в Сомалия в рамките на операция „Atalanta“ на ЕС с разбирането, че за тази цел ще бъде необходимо одобрението на Народното събрание на Република Корея.

През юни беше представено съвместно съобщение на върховния представител и на Комисията относно **Китай**. Това съвместно съобщение и заключенията на Съвета от юли 2016 г. предоставят политическата рамка за ангажирането на ЕС с Китай през следващите години, тъй като в тях се набелязват възможностите за двустранно сътрудничество, включително по отношение на глобалните и регионалните предизвикателства. Ангажирането на ЕС с Китай ще се ръководи от принципи, ще бъде практично и прагматично, без да изневерява на интересите и ценностите на ЕС, по-специално спазването на международните правила и норми и зачитането на правата на човека. То е насочено към три основни приоритетни области: благоденствие и реформи; външна политика и политика на сигурност; глобално управление. То укрепва амбициозния подход към един от нашите най-важни стратегически партньори и определя позитивна програма за партньорство при конструктивно управление на различията. Срещата на върха между ЕС и Китай в Пекин през юли предостави възможност за стратегически дискусии по въпроси от взаимен интерес.

Двустранната среща на върха с **Индия** през март даде нов тласък на отношенията и наложи нова динамика на стратегическото партньорство, като бяха определени приоритетите за идните години и общите интереси във връзка с нови програми за растеж и работни места, в т.ч. търговията, инвестициите, зелената енергия/зелените технологии, водоснабдяването, научните изследвания и образованието.

ЕС ще засили ангажимента си по отношение на **Афганистан, Бангладеш и Пакистан**. Като ключови държави на произход и на транзитно преминаване на мигранти ЕС ще остане ангажиран със засиленото и по-ефективно сътрудничество с тях, с акцент върху преодоляването на първопричините за миграцията, както и обратното приемане и връщането.

Като глобален фактор в областта на сигурността и посредник при мирните преговори, ЕС има дългосрочен ангажимент към **Афганистан** и неговия народ. Ангажиментът за подпомагане на мирния процес в Афганистан ще бъде подсилен с Брюкселската конференция за Афганистан, проведена през октомври, където ЕС има възможността да играе водеща дипломатическа, финансова и техническа роля в преобразяването на Афганистан. На 2 октомври беше договорен „Съвместен път напред“ по въпросите на миграцията между Афганистан и ЕС. Това ще осигури всеобхватна рамка за сътрудничество в областта на връщането, обратното приемане и реинтеграцията, която ще е от полза и за двете страни — ЕС и неговите държави членки и Афганистан. Ангажиментът към **Пакистан**, наред с другото, ще бъде насочен основно към изготвянето на рамка за задълбочаване на отношенията след плана за петгодишния ангажимент между ЕС и Пакистан, чийто срок на действие изтича през юни 2017 г. ЕС очаква пълното и ефективно прилагане на споразумението за обратно приемане.

ЕС ще продължи да подкрепя **мирния процес в Мианмар/Бирма** в периода след изборите, като се облекне на вече изграденото към ЕС доверие от страна на правителството и етническите групи и като основен донор в прехода към демокрация. Вследствие на съвместното съобщение на върховния представител и на Комисията Съветът приветства определянето на визия за амбициозен и ориентиран към бъдещето ангажимент на ЕС по отношение на Мианмар/Бирма.

След разрушителните земетресения в **Непал** от април и май 2015 г. ЕС ще продължи да участва активно в усилията за възстановяване с договор за държавно изграждане в размер на 105 млн. евро. Успоредно с това ЕС продължава да подкрепя укрепването на мирния процес и демократичния преход в страната.

Ще бъдат направени специални инвестиции за развиването на отношенията на стратегическо равнище с **Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН)**. За тази цел на 22 юни 2015 г. Съветът одобри съвместното съобщение относно отношенията с АСЕАН, в което се определят програмите и политиките, включително разширените програми за сътрудничество и назначаването на посланик на ЕС за АСЕАН, чрез които отношенията с този ключов стратегически партньор да бъдат поставени на ново равнище. На срещата ЕС—АСЕАН на равнище министри през октомври 2016 г. бяха одобрени насоките за бъдещ план за действие и пътна карта за издигане на равнището на стратегическото партньорство.

През юли 2016 г. в Монголия се проведе 11-ата **среща** на върха **Азия – Европа (ASEM)**. Срещата на върха, на която беше отбелязана 20-ата годишнина на ASEM, осигури значима възможност за задълбочаване на интереса на ЕС към насърчаването на по-тясно сътрудничество с Азия по въпроси от взаимен интерес.

Регионът продължава да е изправен пред редица **предизвикателства**. ЕС ще продължи да полага усилия за насърчаване намирането на мирни решения и създаването на механизми за решаване на спорове, основани на международното право, по отношение на териториалните и морските спорове в Южнокитайско море. Повишено напрежение може да възникне по различни причини, сред които петия ядрен опит на Корейската народнодемократична република и произтичащите от него последици, заплахите от военни действия, както и продължаващите спорове по териториални и исторически въпроси. ЕС се стреми да се ангажира на ранен етап със засегнатите страни, по-специално чрез поддържането на тесни и редовни контакти с тях, за да способства за намаляване на напрежението в региона.

Ще продължат усилията за повишаване на осведомеността за ЕС и присъствието на Съюза в **Тихоокеанския регион**. Контактите с Форума на тихоокеанските острови ще бъдат активизирани и ще продължи сътрудничеството по въпроси, които пораждат загриженост, като намаляването на риска от бедствия, приспособяването към последиците от изменението на климата, възобновяемите енергийни източници и управлението на рибарството.

МИСИИ И ОПЕРАЦИИ

ОПСО продължи да оказва ценно стратегическо въздействие в по-широкия контекст на цялостния подход на ЕС в Европа. В Западните Балкани стартираната през 2004 г. военна операция EUFOR Althea в Босна и Херцеговина продължава да подкрепя усилията на страната за поддържането на безопасна и сигурна среда и работи за изграждането на капацитет и обучението на въоръжените сили на Босна и Херцеговина с цел да допринесе за стабилността. EULEX Косово, която стартира през 2008 г., е насочена към подкрепа и съдействие на властите в Косово в областта на върховенството на закона, наблюдението, насочването и консултирането на националните органи по отношение на полицията, съдебната система и митниците, като запазва изпълнителни правомощия в определени области на компетентност. В региона на източното съседство Мисията за наблюдение на Европейския съюз в Грузия (EUMM), също задействана през 2008 г., извършва гражданско наблюдение на действията на страните и ситуационен анализ на процеса на стабилизиране, като акцентира върху пълното спазване на споразумението от шест точки и последващите мерки за изпълнение на цялата територия на Грузия, включително Южна Осетия и Абхазия. Консултативната мисия на Европейския съюз (EUAM) в Украйна е мисия без изпълнителни правомощия, която започна да функционира през 2014 г. и има за цел да оказва помощ на украинските власти чрез стратегически съвети и практическа подкрепа при разработването на устойчива реформа на сектора на гражданската сигурност. Всички тези мерки и дейности се основават на стандартите на ЕС и международните принципи на доброто управление и правата на човека. След извършването на стратегически преглед дейностите на мисията бяха засилени, за да се увеличи въздействието.

В Магреба и Средиземноморието бяха активизирани усилията за използване на ефекта на военната операция на Европейския съюз в южната част на централното Средиземноморие (EUNAVFOR MED — операция SOPHIA) чрез разширяване на правомощията ѝ, така че да надхвърлят разбиването на бизнес модела на мрежите за контрабанда и трафик на хора в южната част на централното Средиземноморие, като сега бяха включени задачи по подпомагане: - обучение на либийската брегова охрана и военноморски сили; - допринасяне за спазването на оръжейното ембарго в открито море край бреговете на Либия (въз основа на Резолюция 2292 на Съвета за сигурност на ООН). Освен това е в пълен ход оперативното планиране, насочено към целта мисията на Европейския съюз за подкрепа за интегрирано управление на границите в Либия (EUBAM Libya), предназначена да оказва засилена помощ и подкрепа на либийските институции, да възстанови присъствието си в Триполи веднага щом политическите условия и положението със сигурността позволят това.

В Близкия изток полицейската мисия на Европейския съюз за палестинските територии (EUPOL COPPS) продължава да подпомага Палестинската власт в изграждането на институциите на бъдещата палестинска държава в областта на полицейската дейност и наказателното правосъдие, а мандатът ѝ беше продължен с още една година, считано от юли 2016 г., както и мисията на Европейския съюз за подпомагане на контролно-пропускателния пункт Рафа (EUBAM Rafah), която понастоящем е разположена в Тел Авив и разполага с резервен оперативен капацитет за осигуряване на присъствие на трета страна на контролно-пропускателния пункт Рафа, в съответствие със Споразумението относно движението и достъпа от 2005 г. Мисията е част от мерките за изграждане на доверие между правителството на Израел и Палестинската власт.

В Африка се отбелязва напредък в усилията за обединяване на ефекта на няколко мисии и операции по линия на ОПСО, разположени в момента там, като понастоящем се планира концепцията за регионализация. Операциите и мисиите по линия на ОПСО обхващат широк спектър от дейности и компетенции; военните операции край бреговете на Африканския рог (операция ATALANTA) водят ефикасна борба с пиратството, а на сушата базираната в Могадишу мисия за обучение в Сомалия (EUTM Somalia) работи за изграждане на капацитета на сомалийската национална армия. Мисията на Европейския съюз за изграждане на регионален морски капацитет в региона на Африканския рог (EUCAP NESTOR) (която ще бъде преименувана и подновена като EUCAP Somalia през декември 2016 г.) е гражданска мисия, чиято дейност е насочена най-вече към осигуряване на принос за сомалийския морски граждански капацитет за правоприлагане с оглед борба с пиратството и изпълнение на „нормалния“ набор от функции за брегова охрана, като контрол на риболова/правоприлагане, издирване и спасяване и борба с трафика на мигранти по суша и море. ОПСО заема място в усилията на ЕС за борба с незаконната миграция при източника и в държавите на транзитно преминаване в Сахела. Стабилността в региона на Сахела се укрепва чрез мисиите по линия на ОПСО в Мали и Нигер (EUCAP Sahel Mali, EUTM Mali, EUCAP Sahel Niger) в тясно сътрудничество с правителствата на приемащите държави. Засилването на сътрудничеството в региона, включително въз основа на усилията в рамките на ОПСО, например по отношение на обучението и изграждането на капацитет, върви ръка за ръка със засилването на координацията между мисиите по линия на ОПСО в Сахела и други инструменти на ЕС, както и с проекти на държавите членки в региона, по-конкретно в контекста на инициативата за изграждане на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието (ИКПСР). В Централна Африка мисията на Европейския съюз за предоставяне на консултации и подпомагане на реформата в сектора за сигурност в Демократична република Конго (EUSEC RDC) приключи през юни, след като повече от десет години предоставяше практическа подкрепа за реформата в сектора на сигурността чрез консултации и съдействие за компетентните конгоански власти. В Централноафриканската република военната консултативна мисия на Европейския съюз по линия на ОПСО в Централноафриканската република (EUMAM RCA) – консултативна мисия, която започна през пролетта на 2015 г., беше заменена от военната мисия на Европейския съюз по линия на ОПСО за обучение в Централноафриканската република (EUTM RCA) на 16 юли 2016 г., което е израз на силния ангажимент на ЕС за възстановяването на мира и стабилността в страната.

В Афганистан гражданската мисия EUPOL Afghanistan ще приключи на 31 декември 2016 г. Въпреки това ЕС ще продължи да подпомага сектора на гражданската сигурност чрез финансова подкрепа (в размер на 320 милиона евро годишно, най-вече за Доверителния фонд за ред и законност в Афганистан (LOTFA) до 2020 г.), както и чрез политическа и дипломатическа подкрепа.

ХИБРИДНИ ЗАПЛАХИ

В съответствие с възложеното от Съвета по външни работи през май 2015 г., на 6 април 2016 г. Комисията и ВП приеха съобщението „Съвместна рамка за борба с хибридните заплахи“. В съвместното съобщение се правят 22 практически предложения. Те са съсредоточени в четири основни области:

- (1) подобряване на ситуационната осведоменост (в основата на тази инициатива е звено на ЕС за синтез на информацията за хибридните заплахи);
- (2) изграждане на устойчивост, включително защитата на критичната инфраструктура, с цел защита на ЕС и неговите партньори от хибридни атаки;
- (3) реакция при кризи и възстановяване от тях;
- (4) засилване на сътрудничеството с НАТО.

Съветът приветства съвместното съобщение. Изпълнението на предложените действия през следващите месеци ще продължи съвместно и с надлежно зачитане на съответните процедури и компетентности на държавите членки, Комисията и върховния представител: а) създадено беше звено на ЕС за синтез на информацията за хибридните заплахи, което вече постигна начален оперативен капацитет; б) една от държавите членки направи проучване за определяне на обхвата и активно обмисля създаването на многонационален европейски център за високи постижения, който да прави научни изследвания, обучения и учения; в) в съответствие със съвместната декларация на ръководителите на институциите на ЕС и НАТО и при зачитане на принципите на приобщаване и автономност при вземането на решения от всяка организация, службите засилиха сътрудничеството и координацията с НАТО в ключови области, като ситуационната осведоменост, киберсигурността, предотвратяването и реакцията на кризи, както и стратегическата комуникация; г) ЕСВД и службите на Комисията публикуваха съвместен оперативен протокол на ЕС за борбата с хибридните заплахи, за да се осигурят подходящи сигнали за интегрираните договорености за реакция на ЕС на политическо равнище в кризисни ситуации (IPCR) и механизмите за реагиране при кризи; д) ЕСВД и службите на Комисията трябва да представят доклад за оценка на напредъка до юли 2017 г.

ПАРТНЬОРСТВА ПО ЛИНИЯ НА ОПСО

През 2016 г. се работи последователно за развиване на партньорството на ЕС с **трети държави, регионални и международни организации** в областта на сигурността, отбраната и управлението на кризи в подкрепа на разширяването на глобалната роля на ЕС като фактор за сигурност и отбрана и оперативните му дейности по линия на ОПСО. Що се отнася до **сътрудничеството между ЕС и НАТО**, след заседанието на Европейския съвет през юни и срещата на върха на НАТО във Варшава през юли, включително съвместната декларация на ръководителите на институциите на ЕС и НАТО, ЕС ще търси начини да демонстрира **продължаващото широко сътрудничество** и да даде израз на желанието на държавите – членки на ЕС, и на държавите от НАТО да доразвият партньорството (в театъра на действието, в областта на морските операции, киберзаплахите и развитието на способностите), както и да подготви почвата за по-нататъшно укрепване на партньорството ни, по-специално по отношение на хибридните заплахи и подкрепата за нашите партньори на изток и на юг за развиване на техните способности, в дух на пълна откритост и пълно зачитане на автономността за вземане на решения и процедурите на двете организации, въз основа на принципа на приобщаване и без да се засяга специфичният характер на политиката за сигурност и отбрана на която и да е държава членка.

ЕС ще се стреми към по-нататъшно укрепване на сътрудничеството с **ООН** в областта на управлението на кризи и опазването на мира, включително чрез използване на ОПСО в допълнение към мироопазващите операции на ООН. Управителният комитет ЕС – ООН ще работи по конкретни точки за действие във връзка със сътрудничеството в Сахела, Централноафриканската република, Африканския рог и Либия.

Третите държави партньори продължават да **подпомагат** активно **оперативните дейности по линия на ОПСО** успоредно с **редовните консултации в областта на ОПСО и обучението**. От януари 2016 г. 11 държави партньори са разположили общо 350 души цивилен и военен персонал в осем мисии и операции по линия на ОПСО, като бяха финализирани и редица нови **рамкови споразумения за участие**.

Прегледът на ЕПС (съвместно съобщение относно прегледа на ЕПС, 18 ноември 2015 г., заключения на Съвета, 14 декември 2015 г.) подчерта значението на аспектите на сигурността в процеса на работа с партньорите на ЕС. При изпълнението на измерението на ЕПС, свързано със сигурността, целта продължава да бъде подкрепа за партньорите, като се направи необходимото те да станат по-устойчиви на заплахите за сигурността и по-добре подготвени за предотвратяване и реакция при конфликти и кризи, което ще доведе до стабилизиране на съседните на ЕС държави. Това е в съответствие с очертания в Глобалната стратегия на ЕС подход. Няколко други направления на работата (ИКПСР, РСС, сътрудничеството в борбата с хибридните заплахи и морската сигурност) имат потенциал за по-нататъшно засилване на партньорствата на ЕС в областта на ОПСО в рамките на всеобхватен подход заедно с други инструменти.

По отношение на **правата на човека и въпросите на равенството между половете в ОПСО**, които са наш приоритет, вниманието продължава да е насочено към разработването и провеждането на основно проучване относно интегрирането на правата на човека и въпросите на равенството между половете в ОПСО (заключения на Съвета от 18 май 2015 г.). Проучването се състои в преглед на сегашното състояние, за да се определи докъде сме стигнали в усилията си да превърнем правата на човека и равенството между половете в неразривна част от ОПСО. В съответствие с новия план за действие относно правата на човека и демокрацията ще бъдат предприети допълнителни стъпки за прилагането на кодекса за поведение и дисциплина за персонала в мисиите и операциите по линия на ОПСО.

ОТБРАНИТЕЛНИ СПОСОБНОСТИ/СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНАТА

В съответствие със заключенията на Европейския съвет от декември 2013 г. и юни 2015 г. ЕС ще продължи да насърчава и улеснява засилването на европейското сътрудничество в областта на отбраната, за да се гарантира, че Европа разполага с ключови военни способности. Както е посочено в Глобалната стратегия на ЕС, европейците трябва да могат да защитават Европа, да реагират на външни кризи и да подпомагат развитието на способностите на нашите партньори в областта на сигурността и отбраната, като при изпълнението на тези задачи си сътрудничат с други участници.

Развитието на способностите на ЕС трябва да се съсредоточи върху критичните фактори и недостатъци, като акцентът се постави в по-голяма степен на съвместните проекти, с подкрепата на Европейската агенция по отбрана. Ще продължи работата по консолидиране на четирите важни европейски програми, одобрени от Европейския съвет през 2013 г. (зареждане във въздуха; дистанционно управляема летателна система; правителствени сателитни комуникации; киберзаплахи), и по евентуални нови проекти. В интерес на използваемостта е важно да се гарантира, че развитието на способностите се съсредоточава върху реалните резултати, т.е. способностите, които държавите членки желаят да придобият с оглед на евентуално разполагане.

Успоредно с това ще продължат усилията за стимулиране на дългосрочно и по-систематично европейско сътрудничество в областта на отбраната. Очаква се допълнителен напредък, най-вече посредством работата на Европейската агенция по отбрана (включително по изпълнението на специалната рамка на политиката с оглед изготвянето на пълен доклад за изпълнението през 2017 г. и по подобряване на процеса на изграждане на способности на ЕС) и инициативата на Комисията за разработване на план за действие за европейската отбрана. Тези инициативи ще помогнат на ЕС да отговори на различните предизвикателства, набелязани в Глобалната стратегия на ЕС, и да отговори на съответните потребности и приоритети в областта на отбранителните способности.

По-специално, планът за действие за европейската отбрана, който ще бъде приет през 2016 г., следва да допринесе за насърчаване на научните изследвания и технологиите в областта на отбраната с цел укрепване на европейската отбранителна технологична и индустриална база и подготвяне на бъдещите способности. Във връзка с това подготвителните действия за научните изследвания в областта на отбраната, които проправят пътя към евентуална специална, финансирана от ЕС програма, ще бъдат основен елемент от тези усилия; другите разгледани области включват по-специално промишлената политика/вътрешния пазар, сигурността на доставките и предоставянето на стимули.

Не на последно място, ще напредва работата с НАТО, с цел поддържане на съгласуваността при развитието на военните способности, където изискванията се припокриват, и укрепването на взаимното допълване в тази област. Необходимо е тясно взаимодействие между ЕС и НАТО по отношение както на съвместните проекти, така и на работните процеси.

МЕЖДУНАРОДНА СИГУРНОСТ

ЕС ще продължи да развива външното измерение на европейската политика за сигурност и да допринася за съгласуваността на политиките за вътрешната и външната сигурност на Съюза. Редица стратегически документи с последици за политиката на сигурност, като съвместните съобщения „Елементи за стратегическа рамка на равнище ЕС за подкрепа на реформата на сектора за сигурност (РСС)“ и „Съвместна рамка за борба с хибридните заплахи“, бяха приети и ще бъдат изпълнявани, за да се засили взаимното допълване и ефективността на инструментите на ЕС в областта на външната дейност. За тази цел ЕС ще предприеме по-нататъшни стъпки за засилване на сътрудничеството с партньорските държави при изграждането на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието. До края на 2016 г. се очаква да бъдат приети съобщението относно плана за действие за европейската отбрана и съобщението за космическата стратегия. Провеждането на прегледа на ЕПС и подготовката за междинния преглед през 2017 г. на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира (IcSP), ще дадат възможност за по-нататъшно интегриране на приоритетите на политиката за сигурност и предотвратяването на конфликти. Продължава работата за повишаване на киберустойчивостта на мисиите по линия на ОПСО и за засилване на кибердипломацията на ЕС. Ще се търси многостранно сътрудничество в морското дело и увеличаването на морските способности за сигурност и отбрана. Системата на ЕС за ранно предупреждение за конфликти ще бъде тествана два пъти през 2016 г., а резултатите ще бъдат включени в приоритетите за ранна превантивна дейност. Като част от всеобхватния подход съвместният анализ на конфликти и кризи ще продължи да бъде основа за изготвянето и преразглеждането на стратегическия подход на ЕС към ситуациите на конфликти и нестабилност. Службите на Комисията и ЕСВД ще продължат да прилагат политическия ангажимент на ЕС за установяване и насърчаване на използването на посредничеството като „инструмент за първа реакция“ при възникващи и текущи кризисни ситуации. В това отношение Съюзът продължава да оказва подкрепа за конкретни мирни процеси, например в Либия и Сирия, както и за периода след приключването на тези процеси, например в Колумбия и Мианмар/Бирма.

ЕС ще продължи политиките си за укрепване на световната архитектура за разоръжаване и многостранните режими за неразпространение. Това включва непрекъснати дипломатически усилия за постигане на целта за създаване на зона в Близкия изток, свободна от оръжия за масово унищожение. Ще продължи работата във връзка със заплахата от незаконните малки оръжия и леки въоръжения посредством международно сътрудничество и подкрепа за конкретни проекти в трети държави. През втората половина на 2016 г. сред важните приоритети ще е подготовката на конференцията за преглед на Конвенцията за биологичните и токсичните оръжия и цялостния преглед на Резолюция 1540 (2004) на Съвета за сигурност на ООН. ЕС и неговите държави членки са ангажирани дългосрочно с Конвенцията за конвенционалните оръжия и очакват Петата конференция за преглед през декември 2016 г. да даде нов тласък на този важен инструмент. Освен това ЕС ще подпомага международните усилия за укрепване на сигурността в космическото пространство.

ЕС ще работи за укрепване на отговора си на международния тероризъм чрез многостранно сътрудничество, политически диалог и конкретна подкрепа за трети държави. В хода на тази дейност ще се осигури необходимата съгласуваност между вътрешната и външната политика. ЕС подкрепя плана за действие за предотвратяване на насилствения екстремизъм, представен от генералния секретар на ООН в началото на 2016 г., и подкрепя работата за интегриране на борбата с насилствения екстремизъм в борбата с тероризма и свързаните с това усилия, включително по отношение на стратегическата комуникация, радикализацията и чуждестранните бойци терористи. След заключенията на Съвета и изявлението на членовете на Европейския съвет от февруари 2015 г. усилията продължават да бъдат насочени към непосредственото съседство: държавите от Близкия изток и Северна Африка (БИСА), Турция и Западните Балкани, без да се пренебрегват по-широкият арабски свят, Сахелът и Африканският рог, както и Централна и Югоизточна Азия. Основните цели ще включват: поддържане на тесен диалог с приоритетните държави чрез двустранен политически диалог на високо равнище по въпросите на борбата с тероризма; финализиране на планове за действие за борба с тероризма с тези държави, по-специално Ливан, Йордания, Тунис и Турция, и въз основа на това засилване на подкрепата на ЕС чрез конкретни проекти; разширяване на мрежата на ЕС от експерти по борбата с тероризма в Сахела и района на Западните Балкани; провеждане на семинари на високо равнище в областта на борбата с насилствения екстремизъм/младежта; насочване на превантивните действия към приоритетите за предотвратяване на конфликтите и на насилствения екстремизъм, които бяха набелязани чрез процеса за ранно предупреждение на ЕС.

ЕСВД ще продължи да подпомага върховния представител при осигуряването на изпълнението на Съвместния всеобхватен план за действие (СВПД) с цел ядрената програма на Иран да се използва изцяло за мирни цели.

Върховният представител ще продължи да предлага нови или изменени ограничителни мерки, в това число автономни мерки, в съответствие с международните политически събития и събитията в областта на сигурността като част от ОВППС на ЕС. Ключовите области могат да включват борбата с тероризма, Русия/Украйна, Сирия, КНДР и Либия. ВП също така ще представи необходимите предложения за решения в областта на ОВППС и заедно с Комисията ще предложи необходимите регламенти за транспониране на мерките на ООН възможно най-бързо, за да се осигури единно прилагане в държавите – членки на ЕС.

ГЛОБАЛНИ ВЪПРОСИ

Изпълнението на Програмата за устойчиво развитие до 2030 г. предлага възможност за укрепване на взаимовръзката между сигурността и развитието. Целите на устойчивото развитие представляват възможност за стимулиране на съгласуваността между вътрешните и външните измерения на политиките на ЕС.

ПРАВА НА ЧОВЕКА

В контекста на безпрецедентната миграционна криза, продължаващите конфликти в редица държави, включително в съседни на ЕС страни, и засилването на тормоза на защитници на правата на човека и представители на гражданското общество и на нападенията срещу тях, 2016 г. остава година на извънредни предизвикателства за Европейския съюз в областта на правата на човека. Тези предизвикателства налагат ЕС да полага решителни усилия, за да поддържа стандартите в областта на правата на човека и принципа на недискриминация, да защитава цивилното население, да утвърждава и защитава правата на жените и момичетата и да подкрепя защитниците на правата на човека, като същевременно укрепва гражданското общество. С цел повишаване на осведомеността за предизвикателствата пред човешките права по света и с оглед на обсъждането на приоритетите в тази област в рамките на външната политика на ЕС през март 2016 г. върховният представител лансира инициативата на ЕС за права на човека #EU4HumanRights, с активното участие на институциите на ЕС и държавите членки. В заключенията на Съвета от юни 2016 г. отново беше заявена силната подкрепа на ЕС за Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и беше изразена пълна подкрепа за ценната дейност на работната група на ООН по въпросите на бизнеса и правата на човека.

През юли 2015 г. министрите на външните работи от ЕС приеха нов план за действие относно правата на човека и демокрацията, който определя приоритетите на ЕС за следващите пет години. Планът за действие осигурява непрекъснатост в изпълнението на Стратегическата рамка на ЕС от 2012 г. относно правата на човека и демокрацията и ръководи действията на ЕС в областта на правата на човека през 2016 г. и след това. Планът цели да се намери по-добро решение на проблемите чрез целенасочени действия и систематично и координирано използване на всички инструменти на ЕС, и по-конкретно на насоките, инструментите и другите договорени позиции на ЕС, както и на различните инструменти за външно финансиране, по-специално Европейския инструмент за демокрация и права на човека (ЕИДПЧ).

На многостранно равнище ЕС ще продължи да бъде активен застъпник за всеобщото утвърждаване и защита на правата на човека, по-конкретно чрез работата си в рамките на Третия комитет на Общото събрание на ООН и в Съвета на ООН по правата на човека. През 2016 г. ЕС ще утвърждава своите тематични приоритети чрез резолюции, насочени към мораториум върху смъртното наказание, правата на децата и свободата на религията или убежденията, в рамките на Общото събрание на ООН през есента на 2016 г., както и чрез резолюции, насочени към конкретни държави. ЕС е категоричен застъпник за основан на човешките права подход спрямо целите за устойчиво развитие, който беше приет през септември 2015 г. по линия на Програмата до 2030 г. Започна изпълнението на Програмата до 2030 г., като през 2016 г. ЕС ще продължи подкрепата си за подхода, основан на правата на човека.

ЕС ще настоява по последователен начин, включително в публични изявления, пред правителствата на страни партньори да спазват принципа на свобода на сдружаване и да закрилят защитниците на човешките права. При необходимост дипломати от ЕС и държавите членки ще продължават да наблюдават съдебни процеси и да посещават задържани активисти в десетки страни.

Подкрепата за гражданското общество и защитниците на правата на човека ще продължи да бъде основен приоритет за ЕС през 2016 г. ЕС ще подкрепя резолюции относно пространството за гражданското общество и защитниците на правата на човека в рамките на Съвета на ООН по правата на човека и на Общото събрание на ООН и ще продължи да използва финансовите си инструменти, включително извънредния фонд на ЕИДПЧ, за изложени на риск правозащитници. През 2016 г. се очаква да има важен принос по линия на новия, финансиран по линия на ЕИДПЧ механизъм за защитниците на правата на човека „ProtectDefenders.eu“, който беше лансиран през есента на 2015 г.

Рамката за политиката на ЕС за подкрепа за правосъдието в условията на преход, приета от Съвета през ноември 2015 г., ще продължи да се изпълнява, за да се засили съгласуваността на ангажиментите на ЕС в тази област и да се предоставят насоки за персонала на ЕС и на държавите – членки на ЕС. В този контекст ЕС потвърждава решителната си политика в подкрепа на Международния наказателен съд.

Защитата, спазването и упражняването на човешките права на жените и момичетата и борбата с насилието, основано на пола, продължиха да заемат важно място в дейността на ЕС. След прегледа на високо равнище на световната програма за жените, мира и сигурността през 2015 г., през 2016 г. вниманието на ЕС ще бъде насочено, наред с другото, към засилване на усилията за повишаване на участието на жените в предотвратяването и разрешаването на конфликти, за предотвратяване и справяне със сексуалното и основаното на пола насилие при конфликти и за включване на измерението, свързано с пола, в борбата с новопоявили се заплахи, като тероризма и насилствения екстремизъм.

МИГРАЦИЯ

Миграцията ще продължи да бъде неразделна част от външната политика на ЕС като цяло, като повече работа трябва да се извършва на базата на ангажимента за цялостен и географски балансиран подход въз основа на европейската програма за миграцията. Прилагането на съвместното изявление с Турция ще продължи и ЕС ще осигурява подкрепа за страните от Западните Балкани. В региона на централното Средиземноморие потокът трябва да се намали, като по този начин се спасят човешки животи и се разруши бизнес моделът на контрабандистите. ЕС ще продължи съвместната работа с редица ключови държави партньори в Африка и Азия. Същевременно ЕС ще продължи да предлага помощ и подкрепа на държавите — членки на ЕС, разположени на първа линия, за да се гарантира контролът на външните граници и да се избегнат неконтролирани миграционни потоци. ЕС ще работи с трети партньори за прилагане на подхода, заложен в рамката за партньорство, с оглед на по-доброто управление на миграцията, намаляване на потоците на незаконната миграция и увеличаване на връщанията. Подходът ни е насочен към справяне с първопричините за незаконната миграция и принудителното разселване чрез изграждане на силни партньорства с държавите на произход, на транзитно преминаване и приемащите трети държави, като се използват пълноценно съществуващите политики, процедури и програми.

ЕС припомня необходимостта от засилване на контрола по външните граници на ЕС с оглед постигането на целите, свързани с миграцията и сигурността, в съответствие със заключенията на Европейския съвет от октомври 2015 г. и юни 2016 г.

ЕС също така отчита особеностите на морските граници в съответствие със заключенията на Европейския съвет от февруари 2016 г.

Диалозите на високо равнище с държавите на произход и на транзитно преминаване са важен инструмент с оглед на по-нататъшното включване на съгласуваното и всеобхватно сътрудничество по въпросите на миграцията, включително в областта на връщането/обратното приемане и аспектите на сигурността, в цялостния политически диалог. Тези диалози ще бъдат разширени и задълбочени чрез по-силни партньорства, сред които с ключовите държави на произход и на транзитно преминаване, набелязани в съобщението за новата рамка за партньорство, което Комисията прие на 7 юни 2016 г., и в съответствие със заключенията на Европейския съвет от юни 2016 г., успоредно с развиването на по-широко регионално сътрудничество в рамките на инструменти, включително процесите от Хартум и Рабат, процеса от Прага, както и процеса от Будапеща/Партньорството между държавите по пътя на коприната. Тези усилия ще бъдат подкрепени с по-стратегическо използване на ресурси в рамките на Извънредния доверителен фонд на ЕС за Африка и създаването на амбициозен план за външни инвестиции с цел справяне с първопричините за миграцията и същевременно допринасяне за постигането на други цели за развитие.

Също така, в рамките на изпълнението на плана за действие от Ла Валета (приет на срещата на върха на 11 и 12 ноември 2015 г.) ЕС ще осигури последващи мерки по всичките пет стълба, включително връщането, обратното приемане и реинтеграцията, без да се пренебрегват аспектите на сигурността. ЕС също така ще гарантира подходящи последващи мерки във връзка с ключовите действия, предвидени в декларацията, приета на Конференцията на високо равнище относно маршрута през източното Средиземноморие и Западните Балкани (8 октомври 2015 г.).

ЕС ще продължи да работи с южните си партньори в Северна Африка, Сахела и Африканския рог за разбиване на бизнес модела на контрабандистите и за укрепване на капацитета за управление на границите, включително чрез мисии и операции по линия на ОПСО.

На срещата на върха на Общото събрание на ООН през септември 2016 г., посветена на движението на бежанците и мигрантите, беше подчертано, че това не е европейски проблем, а едно от най-сериозните световни предизвикателства, както и че трябва да се осигури поемането на твърд ангажимент от международната общност, като по този начин се затвърди идеята, че справянето с този проблем е глобална отговорност. Последващите действия във връзка със срещата на върха и развитието на двата пакта ще бъде от ключово значение.

ЕС ще продължи да проявява изключителна бдителност за евентуална поява на нови маршрути на незаконна миграция и ще вземе необходимите мерки в това отношение. Всяка внезапна поява на алтернативни маршрути след фактическото закриване на маршрута през Западните Балкани ще доведе до бързо пренасочване на действията на ЕС.

ЕС ще продължи ангажимента си за гарантиране на безопасността и защитата на човешките права на всички мигранти и бежанци, и по-специално на нарастващия брой жени и деца мигранти. Правата на човека заемат приоритетно място във всяка област на действие в приетата от Комисията през май 2015 г. Европейска програма за миграцията. Значението на защитата на човешките права на мигрантите беше подчертано от африканските и европейските лидери на срещата на върха в Ла Валета. Ангажиментът да се зачита достойнството на мигрантите и бежанците беше отново заявен на Конференцията на високо равнище относно маршрута през източното Средиземноморие и Западните Балкани. През 2016 г. ЕС ще предприеме по-нататъшни стъпки за защита на бежанците и мигрантите в съседните държави, за подкрепа на приемащите общности и за това външните му действия в областта на миграцията да са в съответствие с международното право за правата на човека и за бежанците, включително принципа на забрана за връщане. Тези действия ще бъдат допълнително укрепени в прилагането на новата рамка за партньорство под ръководството на ВП/ЗП.

НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗБОРИ И ДЕМОКРАЦИЯ

Демокрацията е под натиск в световен мащаб и пространството за гражданското общество все повече се стеснява. ЕС трябва да играе важна роля за насърчаване и подкрепа на институции, организации и участници, поставени във все по-репресивна среда.

ЕС се превърна в основен фактор в подкрепа на демокрацията, което отчасти се дължи на надеждността на мисиите му за наблюдение на избори, които прилагат високи стандарти за почтеност и независимост в съответствие с Декларацията относно принципите за международно наблюдение на избори. ЕС потвърди ангажимента си към спазването на тази декларация във връзка с плана за действие от 2015 г. относно правата на човека и демокрацията.

Препоръките на мисиите на ЕС за наблюдение на избори са от основно значение за работата с всички заинтересовани страни с цел подобряване на изборните процеси в бъдеще, като ЕС засили ангажимента си за пълноценни последващи действия по препоръките както на собствените си мисии, така и на мисиите за наблюдение на избори на ОССЕ/БДИПЧ. Тези препоръки вече се разглеждат системно в рамките на политическия диалог с държавите партньори и способстват за структуриране на съдействието от ЕС при провеждането на избори. В новия план за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията се подчертава още повече необходимостта от утвърждаването на добри практики, за да се гарантират ефективни последващи действия във връзка с мисиите на ЕС за наблюдение на избори.

През февруари 2016 г. ЕС приключи своя пилотен проект за подкрепа на демокрацията с цел подобряване на съгласуваността на работата в областта на демокрацията. Редица делегации на ЕС, заедно с държавите членки по места, укрепиха съвместния анализ на демократичните предизвикателства в държавите партньори, като набелязаха областите на действие, в които има потенциал да се работи съвместно с държавата партньор по индивидуално адаптиран и ефективен начин в областта на демократичните реформи. През 2016 г. ще последва разработването на планове за действие относно демокрацията.

Пилотният проект откри необходимостта от разширяване на подкрепата на ЕС за демократичните институции чрез съсредоточаване върху взаимодействието между държавните институции и гражданите, подкрепа за законодателните органи, засилване на връзката между политическите партии и гражданите и подкрепа за местната демокрация, както и ангажирането на традиционни участници, които имат роля в укрепването на демокрацията. Освен това проектът насърчи установяването на повече синергия между анализа на демокрацията, стратегиите за правата на човека за отделните държави и пътните карти за гражданското общество. Планът за действие относно правата на човека и демокрацията ангажира ЕС да засили работата си в подкрепа на многопартийните системи, политическите партии и парламентите с цел разширяване на политическото пространство, както и да укрепи връзката между мисиите за наблюдение на избори и по-широката програма за подкрепа на демокрацията. За тази цел допринасят по-систематичните последващи действия по препоръките на мисиите за наблюдение на избори, включително чрез съдействие при провеждането на избори.

Прякото подпомагане от Европейския фонд за демокрация (ЕФД) за целеви групи се финансира посредством допълнителни ресурси, постъпващи от доброволни вноски от държавите членки и други заинтересовани страни, като частни фондации и др. През юни 2015 г. Комисията взе решение да направи нова вноска в размер на 12 милиона евро за оперативните разходи на ЕФД за периода 2015 – 2018 г.

ДРУГИ ОБЛАСТИ НА ДЕЙНОСТ

Дипломация в областта на климата

Европейската дипломация в областта на климата изигра ключова роля за постигането на амбициозно глобално споразумение в областта на климата на 21-вата конференция на страните по РКООНИК в Париж. Този позитивен ангажимент за глобални действия срещу изменението на климата беше потвърден отново с |Плана за действие на ЕС в областта на дипломатията за климата, приет от Съвета по външни работи на 15 февруари 2016 г.

ЕС ще продължи да подкрепя изпълнението на Парижкото споразумение и ще си сътрудничи с други държави, за да окаже подкрепа за пълното прилагане на поетите от тях ангажименти за намаляване на емисиите, съдържащи се в планираните национално определени приноси. Ще продължат усилията по отношение на връзката между изменението на климата, природните ресурси, в т.ч. водата, просперитета, стабилността и миграцията. ЕС и някои от държавите партньори ще разгледат допълнително дестабилизиращите последици от изменението на климата, включително чрез оценки на климатичните рискове и подкрепа за изграждането на капацитет.

След заключенията на Съвета относно дипломацията на ЕС в областта на енергетиката и плана за действие за дипломацията на ЕС в областта на енергетиката, приети през юли 2015 г., съображенията за външното измерение на дипломацията в областта на енергетиката бяха включени по-широко в дейностите на ЕС. Партньорствата и диалозите в областта на енергетиката следва да продължат да бъдат съгласувани със съответните цели на външната политика, включително целите в областта на климата, като насърчават диверсификация на източниците, доставчиците и маршрутите, както и безопасни и устойчиви нисковъглеродни и енергийно ефективни технологии, в т.ч. с оглед на възможностите за стопанска дейност за дружествата от ЕС. Диалогът в областта на енергетиката следва да обхваща по целесъобразност обсъждания на новите събития в сферата на енергийната сигурност на световно и регионално равнище, като по възможност се вземат предвид конкретните особености и приложимите съществуващи ангажименти на държавите — членки на ЕС. Освен това те следва да гарантират опазването на суверенитета и суверенните права на държавите членки да проучват и разработват своите природни ресурси. ЕС остава ангажиран с утвърждаването и непрекъснато подобряване на най-високите стандарти за ядрена безопасност в трети държави.

Политика, основана на ценности

На 28 януари 2016 г. ЕС публикува първия си доклад относно въздействието на общата система за преференции, включително въздействието на ОСП + за 14 уязвими държави с нисък или със средно нисък доход. ОСП + се основава на цялостната концепция за устойчиво развитие. Чрез тази система участващите държави не плащат мита, когато изнасят редица продукти за ЕС. В замяна на това те трябва да са ратифицирали 27 основни международни конвенции, включително конвенциите на ООН за правата на човека и конвенциите на Международната организация на труда (МОТ) относно трудовите права, и изразяват съгласие да сътрудничат за наблюдението на тяхното прилагане. Всички оценени 14 държави – бенефициенти по ОСП+, са положили значителни усилия и са показали действителна политическа и институционална ангажираност, но им остава още работа. Продължава редовният мониторинг и диалог с настоящите държави бенефициенти (Армения, Боливия, Кабо Верде, Грузия, Киргизстан, Монголия, Пакистан, Парагвай и Филипините). Следващият двугодишен доклад относно въздействието на ОСП ще обхваща периода 2016 – 2017 г.

Полезни изкопаеми от зони на конфликт

ЕС активно подготвя следващите и евентуално подобрени мерки за финансиране на редица проекти за подпомагане на отговорното снабдяване с полезни изкопаеми с произход от засегнати от конфликти и високорискови зони. При по-нататъшната работа ще се вземе предвид опитът от текущите програми на ЕС – понастоящем в рамките на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира – за информационните дейности на ОИСП във връзка с „полезните изкопаеми от зони на конфликт“ (подкрепа от ЕС в размер на 1 милион евро за периода 2014 – 2015 г.) и Международната конференция за региона на Големите африкански езера/Регионалната инициатива за природните ресурси (подкрепа от ЕС в размер на 3 милиона евро за периода 2014 – 2016 г.).

Европейска икономическа дипломация

Целта на икономическата дипломация е да се допринесе за осигуряването на просперитет за икономиките на ЕС в глобалния контекст. Чрез използването на регулаторни, политически, търговски, финансови и културни аспекти тя създава стимули за търговия, сътрудничество и инвестиции в световен мащаб въз основа на силните страни и лидерството на Европа, при ефективно сътрудничество между участниците от ЕС и като се подобрява последователността и ефективността на външната дейност на ЕС в областта на икономиката.

Работата по една наистина интегрирана и икономически ефективна дипломатическа програма на ЕС в областта на икономиката продължава въз основа на следните основни елементи: 1) засилена координация и съгласуваност на политиките на ЕС; 2) по-добре структурирани отношения с държавите – членки на ЕС, и предприятията от ЕС; 3) увеличаване на тежестта на Европейската инвестиционна банка, която би играла важна роля за интернационализацията на малките и средните предприятия (МСП), както и при осигуряването на гаранции за инвеститорите в рискови райони; и 4) засилена роля на делегациите на ЕС.

ПОГЛЕД КЪМ 2017 г.

Работата по прилагането на Глобалната стратегия на ЕС ще осигури рамката на външните отношения на ЕС, включително ОВППС, през следващите години. Прилагането на стратегията в целия диапазон от области на политиката ще даде възможност на Европейския съюз да отговори на предизвикателствата и кризите по по-ефективен и единен начин.

Започналата през 2016 г. работа по инициативи за последващи действия, целящи подобряване на надеждността, реактивността и съгласуваността на външната дейност на ЕС, особено в областта на изграждането на устойчивост и интегрирания подход към конфликтите и кризите, сигурността и отбраната, както и засилването на връзката между вътрешните и външните политики, с акцент върху миграцията и борбата с тероризма, ще продължи през 2017 г. и след това.
